

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

Галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Особливості трудової міграції молоді в міжнародній економіці»

здобувача Задерко Дарини Сергіївни

(підпис)

Науковий керівник: доц. к. е. н., доцент Лещенко К. А.

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Федірко О.А.

(підпис)

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Галузь знань

Спеціальність

Міжнародні економічні відносини

29 «Міжнародні відносини»

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

С.І. Ткаленко

(підпис)

_____ 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.А Федірко

(підпис)

_____ 2025_р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувача вищої освіти Задерко Дарини Сергіївни

Очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Особливості трудової міграції молоді в міжнародній економіці»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " _____ " _____ 20__р .№ _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи	
Розділ 1	Теоретико-методологічні засади трудової міграції молоді (термін подання- до 10 березня)
Розділ 2	Аналітичний огляд динаміки та особливостей трудової міграції молоді (термін подання – до 30 березня)
Розділ 3	Наслідки та перспективи молодіжної трудової міграції в Україні (термін подання – до 25 квітня)

Об'єкт дослідження:	Потоки міжнародних трудових ресурсів в Україні та в світі.
Предмет дослідження:	Аналіз причин, обсягів, динаміки, наслідків та перспектив трудової міграції в Україні та в світі.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Об'єктивне дослідження міжнародної трудової міграції, розкриття причин, чому люди змушені мігрувати в інші країни, її соціально-економічний вплив на Україну та розробка стратегій та заходів щодо подолання міграційної кризи.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Сформулювати основні поняття та класифікацію міжнародної трудової міграції, зокрема молоді. Проаналізувати теоретичні та методологічні підходи до вивчення зовнішньої трудової міграції. Визначити основні причини трудової міграції в умовах глобалізації
У розділі 2	Проаналізувати глобальні тенденції молодіжної трудової міграції. Оцінити географію міжнародних трудових потоків у кожному регіоні світу окремо. Визначити та проаналізувати вплив цифровізації та глобалізації на трудову міграцію молоді
У розділі 3	Дослідити соціально-економічні наслідки трудової міграції молоді для України. Визначити аспекти правового регулювання трудової міграції в Україні. Запропонувати інструменти та механізми вдосконалення управління міграційними процесами молоді

**Завдання підготував
науковий керівник**

_____ Лещенко К.А.

**Завдання одержав
здобувач**

_____ «11» лютого 2025 ____ р.
Задерко Д. С.

_____ «11» лютого 2025 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 63 сторінки, 9 таблиць, 29 рисунків, список використаних джерел з 65 найменувань, додатки.

“Особливості трудової міграції молоді в міжнародній економіці”

Об’єктом дослідження є потоки міжнародних трудових ресурсів в Україні та в світі.

Предметом дослідження є аналіз причин, обсягів, динаміки, наслідків та перспектив трудової міграції в Україні та в світі.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи - об’єктивне дослідження міжнародної трудової міграції, розкриття причин, чому люди змушені мігрувати в інші країни, її соціально-економічний вплив на Україну та розробка стратегій та заходів щодо подолання міграційної кризи.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- розкрити теоретичні аспекти міжнародної трудової міграції;
- виявити причини міжнародної міграції серед молоді в світі;
- вивчити теоретичні підходи та методологію дослідження міжнародної трудової міграції;
- проаналізувати глобальні тенденції у сфері зовнішньої міграції;
- проаналізувати географічну структуру та напрямки;
- розглянути як позитивні так і негативні наслідки в Україні;
- розглянути правове регулювання трудової міграції в Україні;
- визначити інструменти та механізми вдосконалення управління міграційними процесами молоді.

Практичне значення отриманих результатів. Під час дослідження було узагальнено різні трактування та підходи до визначення “міжнародна трудова міграція”, проаналізовано динаміку міграційних процесів останніх років, а також окреслено основні географічні напрямки трудової міграції молоді. Практична цінність отриманих результатів полягає у виявленні основних тенденцій міжнародної трудової міграції, зокрема молоді. Також було визначено основні інструменти та механізми щодо вдосконалення управління міграційними процесами, зокрема повернення української молоді на батьківщину.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи -2025

Рік захисту роботи - 2025.

Ключові слова : міжнародна міграція, трудова міграція, трудові потоки, відтік мізків, роботи, висококваліфікований працівник, заробітна плата, трудовий мігрант, зовнішня міграція, міграційні процеси.

ВІДГУК
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачем факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми “Міжнародні економічні відносини”
Задерко Дарини Сергіївни

на тему

“Особливості трудової міграції молоді в міжнародній економіці”

Актуальність теми. Трудова міграція є важливим явищем сучасного світу, що суттєво впливає на соціально-економічний розвиток країн. Для України ця проблема є особливо актуальною через складну політичну, економічну ситуацію та війну. Молодь все частіше виїжджає за кордон у пошуках кращих умов для життя та праці, що призводить до відтоку кваліфікаційної робочої сили. Водночас цифровізація відкриває нові можливості для дистанційної зайнятості без фізичної міграції. Тож актуальність теми зумовлена потребою в ефективному управлінні міграційними процесами та розробці механізмів повернення молодих фахівців в Україну.

Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи та наявність самостійних розробок авторки. Робота логічно структурована, в ній авторка розглянула теоретичні основи міжнародної трудової міграції молоді, її соціально-економічні передумови та глобальні тенденції. Значну увагу приділено аналізу міграційних процесів в Україні в умовах економічної нестабільності та військового конфлікту. У роботі проведено аналіз географічної структури трудової міграції, а також охарактеризовано як позитивні, так і негативні наслідки цього явища. Важливою самостійною розробкою автора є пропозиції щодо вдосконалення механізмів управління міграційними процесами молоді та стимулювання повернення висококваліфікованих кадрів до України.

Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Теоретичні висновки та авторські практичні рекомендації, викладені в дипломній роботі, будуть корисними для органів державної влади, зокрема Міністерства економіки України, Міністерства закордонних справ, а також для освітніх та аналітичних центрів. Їх можна використовувати при розробці стратегій управління міграційними процесами, удосконалення законодавчої бази та для сприяння формуванню державних програм, спрямованих на зміцнення економічної та демографічної стабільності в Україні.

Наявність недоліків. Суттєвих недоліків не виявлено. Результат перевірки на плагіат: КП1- 3,41%, КП2 -0,79%

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Робота відповідає вимогам, допускається до захисту. **Оцінка від керівника - 50 балів .**

Науковий керівник

доц., к.е.н. К. А. Лещенко

19 травня 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ МОЛОДІ	6
1.1 Поняття, види та класифікація трудової міграції	6
1.2. Причини молодіжної трудової міграції в умовах глобалізації	13
1.3. Теоретичні підходи та методологія дослідження міжнародної трудової міграції молоді	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ДИНАМІКИ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ МОЛОДІ	24
2.1. Глобальні тенденції молодіжної трудової міграції	24
2.2. Географічна структура та напрямки міграційних потоків	30
2.3. Вплив цифровізації та глобалізації на трудову міграцію молоді	39
РОЗДІЛ 3. НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МОЛОДІЖНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ	44
3.1. Соціально-економічні наслідки трудової міграції молоді для України	44
3.2. Аналіз законодавчого регулювання трудової міграції в Україні	48
3.3. Інструменти та механізми вдосконалення управління міграційними процесами молоді	53
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Трудова міграція молоді між країнами є поширеним явищем у цілому світі та має значний вплив на формування єдиної глобальної економічної системи. У контексті посилення глобалізаційних тенденцій, європейської інтеграції та складних геополітичних викликів проблема трудової міграції молоді набуває особливої теоретичної та практичної значущості. Сучасні реалії українського суспільства характеризуються масштабними міграційними процесами, які мають системний та довгостроковий вплив на соціально-економічний розвиток держав.

Розуміння теоретико-методологічних засад трудової міграції молоді є важливим для аналізу її причин, класифікацій та глобальних тенденцій. Різні фактори, такі як краща заробітна плата, кращі умови, політична стабільність та економічна нерівність спонукають молодих людей шукати роботу за кордоном. Але ці фактори необхідно розглядати в контексті глобалізації, для того щоб визначити основні причини трудової міграції та її наслідки для економік країн світу.

Важливим аспектом актуальності дослідження дипломної роботи є необхідність дослідження впливу цифровізації на формування нових моделей трудової міграції молоді. Розвиток онлайн-професій, фрілансу та цифрових платформ створює унікальні можливості для віртуальної міграції, коли молоді фахівці працюють на міжнародні компанії, фізично перебуваючи в Україні. Такі зміни вимагають переосмислення традиційних підходів до розуміння міграційних процесів та розробки інноваційних механізмів їх регулювання.

Враховуючи кризові явища в економіці та складну політично-безпекову ситуацію в Україні, дослідження молодіжної трудової міграції набуває додаткової актуальності в контексті національної безпеки та демографічної стабільності, оскільки багато українців стали трудовими мігрантами. Ця тенденція має як позитивні, так і негативні наслідки для економіки, суспільства та демографічної

структури України. За кордоном мігранти можуть отримати кращу освіту, вищу заробітну плату, якщо говорити саме за українців, то можуть отримати захист та безпеку. Також грошові перекази від трудових мігрантів сприяють економічній стабільності, але з іншого боку це відтік висококваліфікованої робочої сили., економічна нестабільність в країні та різні демографічні проблеми. Тож питання управління міграційними процесами набуває критичного значення для майбутнього соціально-економічного розвитку України. Одним із ключових аспектів управління міграцією є розробка механізмів стимулювання повернення молодих спеціалістів на батьківщину. Завдяки різним програмам, спрямованим на реінтеграцію кваліфікованих працівників на внутрішній ринок праці, наданню економічних стимулів, міжнародному співробітництву та двостороннім угодам можна ефективніше управляти міграцією, захищати права трудових мігрантів та сприяти поверненню трудових мігрантів на батьківщину.

Тож, трудова міграція молоді є складним та динамічним явищем, яке потребує глибокого аналізу. Завдяки нашому дослідженню ми зможемо краще зрозуміти міграційні тенденції, їхній вплив як на Україну, так і на весь світ та визначити інструменти та механізми управління міграцією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Темі міжнародній трудовій міграції присвячено багато робіт, таких авторів як Будкін В., С., Безуглий П., Г., Боброва Д., Короленко Н., В., Петросян А., А. ТА Маслова В., О. Але питання зовнішньої трудової міграції молоді в сучасних умовах залишаються недостатньо дослідженими, особливо з огляду на глобалізацій процеси та виклики, спричинені політичною нестабільністю у світі.

Мета дослідження – об’єктивне дослідження міжнародної трудової міграції, розкриття причин, чому люди змушені мігрувати в інші країни, її соціально-економічний вплив на Україну та розробка стратегій та заходів щодо подолання міграційної кризи.

Завдання дослідження:

- розкрити теоретичні аспекти міжнародної трудової міграції;
- виявити причини міжнародної міграції серед молоді в світі;

- вивчити теоретичні підходи та методологію дослідження міжнародної трудової міграції;
- проаналізувати глобальні тенденції у сфері зовнішньої міграції;
- проаналізувати географічну структуру та напрямки;
- розглянути як позитивні так і негативні наслідки в Україні;
- розглянути правове регулювання трудової міграції в Україні;
- визначити інструменти та механізми вдосконалення управління міграційними процесами молоді.

Об’єкт дослідження - потоки міжнародних трудових ресурсів в Україні та в світі.

Предмет дослідження — аналіз причин, обсягів, динаміки, наслідків та перспектив трудової міграції в Україні та в світі.

Методи дослідження - під час написання своєї дипломної роботи я використовувала різні методи дослідження. Зокрема, застосовувала такі підходи як аналіз і синтез, порівняння, різні географічні інструменти, економіко-статистичний аналіз та узагальнення. Завдяки цим методам ми змогли глибше зрозуміти причини міграційних потоків, проаналізувати ситуацію в світі та визначити її наслідки на Україну, а також визначити ефективні інструменти та механізми управління трудовими мігрантами.

Інформаційна база дослідження - Темі міжнародній трудовій міграції присвячено багато робіт, таких авторів як Будкін В., С., Безуглий П., Г., Боброва Д. Такі іноземні статті та видання як World Social Report, United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA). World Migration Report, International Organization for Migration (IOM).

Структура роботи - Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ МОЛОДІ

1.1. Поняття, види та класифікація трудової міграції

У сучасному світі глобалізація та інтеграція економік різних країн світу набувають все більшого значення, тому що вони мають дуже значний вплив особливо на формування та розвиток міжнародних економічних зв'язків. Серед ключових аспектів міжнародних економічних відносин є трудова міграція, яка є невід'ємною складовою такої глобальної економіки усього світу. Розвиток глобальних ринків, вдосконалення транспортних та інформаційних технологій, уніфікація правових норм забезпечують легкий обмін не тільки товарами та послугами, а й робочої сили. Взагалі можна сказати, що міжнародна трудова міграція є важливим компонентом економічних відносин, оскільки люди мають змогу змінити країну проживання у пошуках кращих умов праці та вищого рівня доходу.

Сьогодні мобільність робочої сили є невід'ємним елементом світової економіки, що сприяє інтеграції країн та формуванню єдиної економічної системи. Однак вільне переміщення робочої сили може створювати серйозні проблеми для країн. Це може впливати на економічну, політичну та соціальну стабільність країни.

Взагалі через різний економічний та соціально-демографічний характер міграції, у світі існує багато різних визначень що ж таке міграція. Визначення міграції дуже різноманітні, оскільки вони залежать від багатьох політичних, соціальних, економічних та культурних контекстів. Їхнє порівняння складне через різноманітність критеріїв, а також відмінності, пов'язані з соціальними та економічними наслідками міграції, залежно від конкретного контексту. Раніше було чітко виділено два підходи до міграції, перше це так зване вузьке розуміння міграції, яке означало “переселення на нове місце проживання” та більш ширше

розуміння , яке охоплює так звані “всі територіальні переміщення”. Однак сьогодні термін міграція стає все більш універсальним.

Визначення трудової міграції зазвичай відображає чинну національну політику країни та може змінюватися залежно від історичного етапу її розвитку. Загалом, трудову міграцію трактують як переїзд до іншої держави з метою працевлаштування. Але загальноприйнятого визначення цього явища не існує.

Спершу хотілося б зауважити, що таке ж таке трудова міграція. Трудова міграція населення - це особливий, вид економічної міграції, яка часто може відбуватися через пошук роботи за межами країни постійного проживання. У широкому сенсі трудова міграція визначається як сукупність усіх видів територіального переміщення населення, пов'язаного з трудовою діяльністю на території іншої країни. Вужке тлумачення полягає в тому, що жителі однієї країни поселяються на території іншої країни і потім знаходять там роботу [26].

Насамперед слід зазначити, що трудова міграція - це тимчасове переміщення або транзитне переміщення з метою працевлаштування. На відміну від постійної міграції, трудова міграція характеризується підтриманням постійних зв'язків між мігрантами та їхніми сім'ями, як в інформаційному та особистому плані, так і в економічному [22].

У науковій літературі трудову міграцію також трактують як пересування у просторі, здійснювану індивідами з метою покращення рівня життя шляхом більш ефективного використання власної робочої сили без зміни сталого місця проживання [22, 1].

Але таке дослідження є надто широким і не повністю відображає сутність трудової міграції. На мою думку, що недоречно використовувати географічних термін “пересування у просторі”, оскільки трудова міграція передбачає перехід через державні кордони.

Також можна зазначити, що не завжди головною ціллю трудової міграції є покращення рівня життя - для багатьох це може бути єдиним способом забезпечити себе засобами існування.

Трудова міграція серед молоді це переміщення молодих людей між країнами чи регіонами для участі в діяльності, яка може бути пов'язана з торгівлею, наприклад це може бути підприємницька діяльність або ж працевлаштуванням у торгових секторах чи участь в глобальних ланцюжках поставок. Така форма міграції зумовлена пошуком економічних можливостей, підвищенням кваліфікації чи участь на міжнародних ринках, чому часто сприяє глобалізація та технологічний прогрес.

Взагалі, міжнародна міграція населення є явищем із давньою історією, яка мала значний вплив на розвиток людства. Значна частина жителів таких країн, як США, Канада та Австралія є нащадками колишніх емігрантів. Терміни “міжнародна міграція населення” використовуються, коли мова йде про зміну постійного місця проживання з таких основних причин : політичних, соціальних, сімейних, релігійних, національних чи особистих. Водночас поняття “міжнародний туризм”, “транзитні, службові чи приватні переміщення” стосуються зміни місця перебування громадян певної країни з конкретною метою. Відмінність між поняттями “міграція населення” та “трудова міграція” полягає в основних цілях цих процесів. Можна сказати, що міграція населення це переміщення осіб або сімей у міжнародному просторі з метою пошуку нового постійного місця проживання. Натомість трудова міграція передбачає переміщення людей в межах міжнародного територіального простору задля постійного місця проживання. Міжнародну трудову міграцію також можна трактувати як одну з форм міжнародних економічних відносин, яка виражає перерозподіл трудових ресурсів між країнами та секторами світового господарства.

Міжнародні організації, зокрема Організація Об'єднаних Націй (ООН) і Міжнародна організація праці (МОП), мають свої власні трактування поняття трудової міграції. Згідно з Міжнародною конвенцією про захист прав усіх трудящих-мігрантів та членів їхніх сімей, трудящим-мігрантом вважається особа, яка здійснює, здійснювала або планує здійснювати оплачувану діяльність у країні, громадянином якої вона не є. У документах МОП працівник-мігрант визначається як особа, що переїжджає з однієї країни до іншої для працевлаштування, не

пов'язаного із самозайнятістю, та відповідає правовим критеріям для цього визначення [3].

Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів 1977 року, яку України ратифікувала 16 березня 2007 року, визначає трудящим-мігрантом громадянина однієї із Договірних Сторін, який отримав дозвіл на перебування в іншій Договірній Стороні з метою виконання оплачуваної роботи.

Відповідно до глосарію, укладеного Міжнародною Організацією з міграції, поняття трудової міграції визначається як рух людей між державами або в межах кордонів країни їхнього постійного проживання з працевлаштування як основною метою переміщення [41].

Якщо говорити саме про Україну, то відповідно до ст. 1 Закону України Про зовнішню трудову міграцію трудовий мігрант - це громадянин України, який здійснював, здійснює або здійснюватиме оплачувану діяльність у державі перебування, не заборонену законодавством цієї держави[9].

Взагалі, якщо говорити загалом, то до основних понять, які застосовуються вивчаючи проблематику міжнародної міграції можна віднести наступні рис.(1.1).

іміграція	• в'їзд осіб до іншої країни з метою тимчасового чи постійного проживання
еміграція	• виїзд працездатного населення з країни перебування з метою довготривалого чи постійного проживання
міграційне сальдо	• кількісний показник різниці іміграції та еміграції
Реєміграція	• повернення емігрантів до країни свого походження
вплив мізків	• міжнародна міграція високваліфікованих кадрів
Біженці	• особи, які були вимушені покинути свою країну через різні конфлікти, катастрофи або інші надзвичайні обставини

Рис. 1.1 - Основні поняття в контексті вивчення міжнародної міграції

Джерело: складено автором на основі [25]

Класифікуючи міграцію стосовно будь-якої країни, розрізняють два основні види це зовнішня та внутрішня. Завдяки рисунку В.1, який знаходиться в додатку В ми можемо побачити класифікацію міграції, перша міграція передбачає переміщення осіб через державні кордони, яке пов'язане зі зміною місця проживання. За територіальним охопленням зовнішню міграцію можна поділити

на міжконтинентальну та внутріконтинентальну. Вона може набувати різних форм - сімейної, туристичної, трудової або ж іншої. Також як вже ми зазначили зовнішня міграція має такі дві основні складові, по-перше, це імміграція, в'їзд громадян іншої країни з метою працевлаштування чи навчання на тимчасове або постійне проживання. А от внутрішня міграція охоплює переміщення населення в межах однієї країни або ж регіону. Це може включати в себе міграцію між містами, селами або ж областями. Такі міграції можуть поділятися на внутрішньообласні, міжобласні, внутрішньорайонні або ж міжрайонні залежно від масштабу переміщень. Також окремо можуть бути розглянуті міграцію сільського населення чи міського населення. Якщо ж говорити з точки зору напрямку переміщення, то міграція може бути: північ-південь, схід-захід, південь-північ та інші.

Якщо говорити про тривалість міграції, то можна виділити таких два основних типи міграцій - це постійна або її ще називають безповоротна та тимчасова або ж зворотня. Це ми можемо побачити на рисунку 1.2. Постійна міграція передбачає зміну постійного місця проживання особи. Ці переміщення впливають на кількість та якість населення конкретного міста чи регіону, вони змінюють його трудовий потенціал. Прикладом може слугувати переміщення з сільської місцевості до міста. Говорячи про тимчасову міграцію можна сказати, що вона включає різні форми переміщень, такі як навчання чи робота за контрактом, оскільки після них людина повертається до свого постійного місця проживання. Тимчасові міграції поділяються ще на підвиди - це маятникова, циклічна та епізодична. Маятникова міграція - це регулярні поїздки з місця проживання до роботи або навчання в іншому населеному пункті. Саме в таких переміщеннях бере велика частина населення. Зазвичай радіус маятникових міграцій становить 70-100 км до великих міст та 30-70 до середніх. Можна сказати, що такі міграції сприяють задоволенню матеріальних і соціальних потреб, вони можуть призводити до втоми через значні витрати часу на дорогу, а це обмежує здатність мати відпочинок, виховання дітей або ж підвищення кваліфікації. Циклічна міграція - це непостійне переміщення людей для роботи на визначний період часу із подальшим поверненням додому, його ще також називають сезонним переміщенням. Та

остання епізодична міграція - це такі нерегулярні переміщення, які можуть бути пов'язаними з діловими, культурними, побутовими або ж рекреаційними цілями. Якщо говорити про довготривалу міграцію, то зазвичай ця міграція триває понад один рік, а от термін короткотривалої може бути до одного року, але не менше ніж три місяці.

Також мігрантів можна поділити за правовою ознакою - це легальні, напівлегальна та нелегальні. Легальні мігранти здійснюють перетин кордону на законних підставах, такі люди мають необхідні документи, це може бути віза або ж інші. Такі мігранти можуть продовжити тривалість свого проживання в країні, дотримуючись всіх відповідних правил певної країни. Напівлегальні мігранти спочатку їдуть до іншої країни маючи на це законні підстави, але потім після завершення її дії залишаються там, порушуючи законодавство цієї країни. Нелегальні мігранти перетинають кордони інших держав без офіційного дозволу та залишаються там проживати, не маючи відповідних документів.

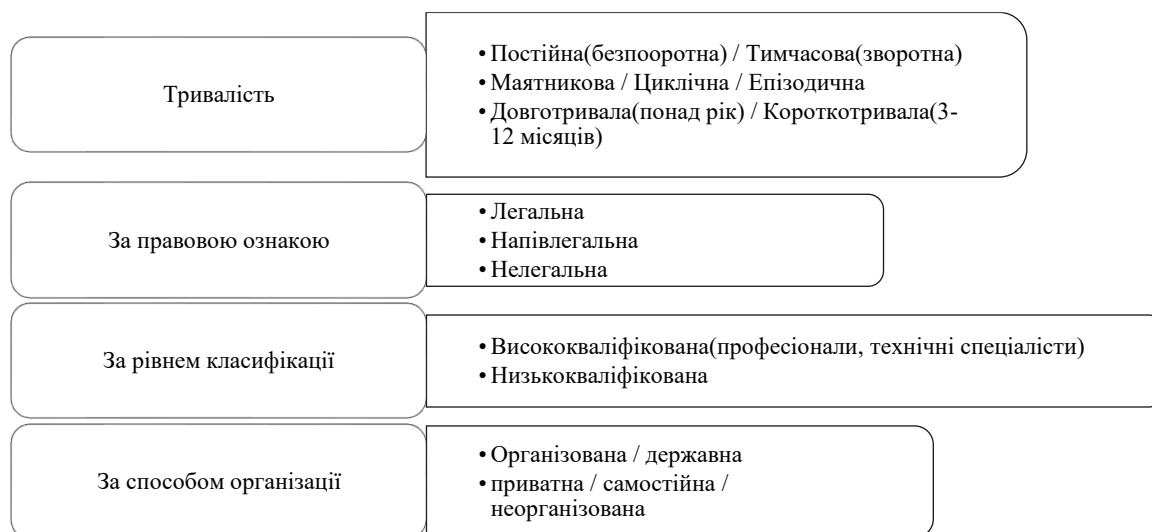

Рис.1.2 - Класифікація трудової міграції за іншими критеріями

Джерело: складено автором на основі [20]

Взагалі міжнародну трудову міграцію дуже складно поділити за критерієм прийняття рішень, тому що з одного боку, людина може ухвалювати рішення про міграцію самостійно тобто добровільно, але з іншого боку таке рішення часто може бути обумовлене різними економічними обставинами, які виникли в країні перебування.

За кількісним показником учасників міжнародної трудової міграції можна поділити відповідно до критеріїв країн-учасниць або самих мігрантів. У контексті країн-учасниць така міграція може бути малочисельною або багато чисельною. Перша охоплює переселення невеликої кількості осіб, які не створюють істотного економічного впливу на країну-донора. А от багаточисленна, ще її називають масовою міграцією, передбачає переміщення великої кількості осіб, які мають вплив на обидві країни.

Також міжнародну міграцію можна поділити за рівнем кваліфікації, тобто висококваліфікована або низько кваліфікована. Але це питання сьогодні залишається предметом дискусій, оскільки у підсумковому звіті Світової комісії з міжнародної міграції ООН зазначено, що “традиційне розмежування кваліфікованих і некваліфікованих працівників деякою мірою нечітке.”, тому замість нього пропонувалося використання терміна “важливий працівник”[40]. Зазвичай до цієї категорії дослідники відносять працівників, які мають середню спеціальну або вищу освіту. За визначенням британського професора Дж. Солт до висококваліфікованих мігрантів відносять професіоналів, управлінців, та технічних спеціалістів, більшість з яких мають освіту, яка перевищує рівень середньої освіти.[49]. Якщо говорити про низько кваліфікованих працівників, то до цієї категорії можна віднести іноземних трудових мігрантів, які не відповідають критеріям висококваліфікованих [28].

За способом організація міжнародна трудова міграція може бути організована або ж неорганізована. В свою чергу організована може поділятися на державну, приватну або ж самостійну. Організована державна може стосуватися службового переміщення посадовців для виконання певних робочих завдань закордоном. Приватна передбачає переселення осіб, працевлаштуванням яких займаються комерційні фірми-посередників або іноземні представники. До цього типу також належить міграція працівників транснаціональних корпорацій. А самостійна міграція - це коли мігрант організовує своє переміщення повністю самостійно без іншої допомоги. Неорганізована міжнародна трудова міграція характеризується переміщенням трудових мігрантів до іншої країни без попередніх

домовленостей з компанією, роботодавцем або ж взагалі людина не має чіткого розуміння місця праці [28].

1.2. Причини молодіжної трудової міграції в умовах глобалізації

У сучасному світі трудова міграція молоді стала одним із найважливіших соціально-економічних явищ. Міжнародна трудова міграція відбувається під впливом як внутрішніх економічних процесів конкретної країни, так і зовнішніх факторів, передусім стану світової економіки та відносин між країнами. У результаті такі аспекти, як політичні, військові, релігійні, національні, культурні, сімейні та інші також можуть відігравати важливу роль у сприянні міжнародній мобільності робочої сили. Усі ці фактори взаємопов'язані і повинні розглядатися як одна єдина система, що сприяє розвитку зовнішньої трудової міграції.

Трудова міграція молоді зумовлена різними причинами залежно від ситуації та умов. Одним із головних факторів є економічна нестабільність усередині країни, яка спонукає молодь шукати кращих можливостей за кордоном. Це часто може бути пов'язано з високим рівнем безробіття, низькою заробітною платою, відсутністю кар'єрних перспектив або труднощами з працевлаштуванням. Дуже часто трапляється, коли закордоном молодь має більшу кількість вакансій для роботи, вони бачать там більше можливостей для свого розвитку.

Іншою причиною є те, що молодь прагне покращити умови життя, такі як доступ до якісного медичного обслуговування, житла, освіти та соціального забезпечення. Молоді люди дуже часто виїжджають до країн зі стабільною соціальною допомогою, яка надає підтримку у разі безробіття чи інших можливих труднощів. Також хотілося б ще додати, що соціальна нерівність є також важливим фактором, яка може проявлятися у відсутності рівних можливостей для професійного зростання та подальшого професійного розвитку. У країнах із

низькою соціальною мобільністю молоді люди часто стискаються з обмеженнями, які змушують їх шукати більш рівних умов в інших країнах.

Ще одним фактором є культурний аспект. Молодь часто бажає інтегруватися в суспільство, яке є більш відкритим до інновацій, гендерною рівності чи інших цінностей, які відповідають їхньому світогляду. Молодь більш відкрита до нових змін, вони постійно прагнуть розширити свій кругозір та йти в ногу з технологіями, тож вони починають шукати такі можливості в інших країнах, які її мають. Крім того, для багатьох важливу роль відіграють сімейні обставини, наприклад, возз'єднання з іншими членами сім'ї, які вже іммігрували або ж бажають створити сім'ю за кордоном.

Також, молодь може мігрувати через пошук якіснішої освіти за кордоном. Молодь прагне отримати кращі знання, навички та дипломи акредитованих університетів, які можуть в майбутньому відкрити двері до кращих кар'єрних можливостей. Особливим попитом користуються країни, де освіта поєднується з доступом до сучасних технологій, інноваційних методів навчання та програм міжнародного обміну. Крім того, у багатьох країнах освіта не відповідає потребам ринку праці. Молоде покоління стискається з труднощами при працевлаштуванні за фахом через надлишок певних професій або низьку конкурентоспроможність місцевих дипломів. Тому вони заохочуються до продовження навчання за кордоном з метою працевлаштування на місцевому ринку праці. Іншим важливим фактором є отримати міжкультурний досвід. Освітня міграція часто є першим кроком до інтеграції в міжнародний ринок праці, тому що студенти отримують не лише знання, а й досвід життя в різних культурах, покращуючи свої мовні навички та налагоджуючи професійні контакти. У багатьох випадках освітні мігранти перетворюються на трудових мігрантів, оскільки багато країн дають змогу випускникам легально працевлаштуватися та в подальшому мати змогу отримати громадянство.

Іншими вирішальними причинами для міграції є політичні причини, особливо в ситуаціях політичної нестабільності, корупції, обмежень свобод і збройних конфліктів. Війна - є однією з найпотужніших сил, яка змушує молодих

людей залишати рідні країни в пошуках безпеки та стабільності. Збройний конфлікт призводить до руйнування економіки, інфраструктури, погіршення безпеки та зниження умов життя. Молодь, яка бажає уникнути мобілізації, втрати близьких людей або ж загалом життя в зонах бойових конфліктів, шукаючи притулку та можливостей продовжити жити своє життя, працювати їдуть до інших країн. Крім того, війна часто призводить до браку робочих місць, високого безробіття та руйнування підприємств, що спонукає молодь шукати фінансової стабільності за кордоном. Прикладом може слугувати те, що під час Повномасштабного вторгнення в Україну, велика частина населення покинула країну. Хоча й головною причиною є бажання отримати безпеку, багато молодих українців залишаються там через можливість працевлаштування та соціальної підтримки.

Окрім війни, трудову міграцію визначають такі фактори, як політичне переслідування, корупція чи недовіра до влади. Молоді люди хочуть жити та працювати в країні, де є прозорість і справедливість влади. За умов диктатури люди часто змушені залишати країну через придушення свобод і обмеження прав.

Також однією з головних причин, які спонукають населення до міграції, важливе місце займає екологічний стан території, зокрема якість повітря та води, погіршення умов проживання в містах, зміна клімату чи стихійні лиха, оскільки молодь прагне жити в сприятливих умовах, де є екологічна безпека та здорове середовище для життя.

В. С. Будкін окреслив основні чинники, які зумовлюють міжнародну міграцію працездатного населення, які залишаються актуальними протягом тривалого часу. Завдяки Рисунку В.2.- Інші причини міграції молодих людей, який знаходиться в Додатку можна побачити такі причини як освіта, небезпека, політичні репресії та культурні причини. Серед основних причин варто виокремити такі: [6]

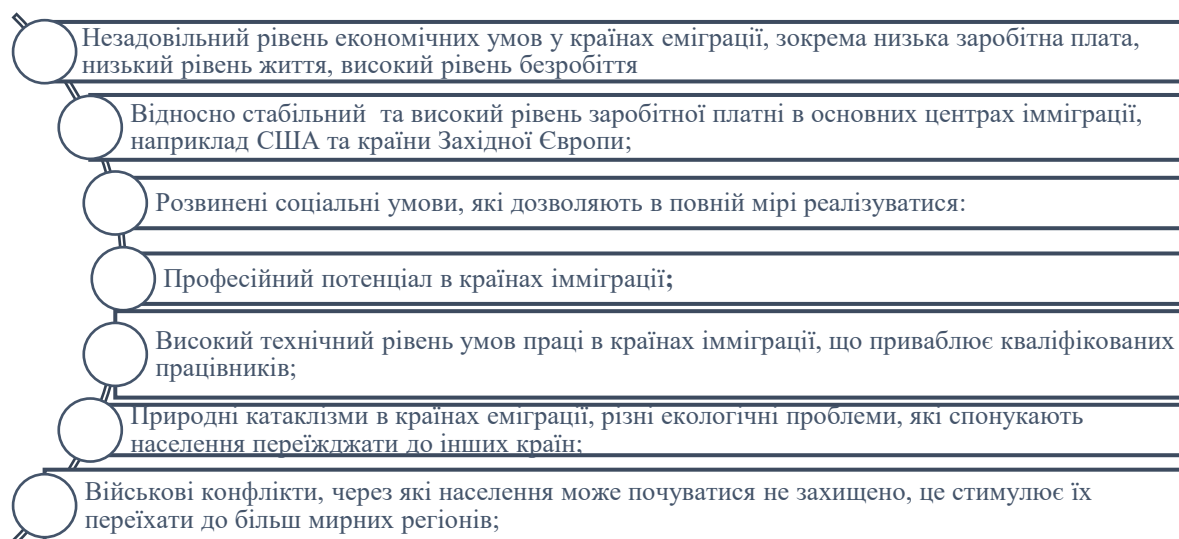

Рис.1.3 - Основні причини, які зумовлюють міжнародну міграцію

Джерело: складено автором на основі [6]

Міжнародна міграція робочої сили обумовлюється як внутрішніми факторами економічного розвитку окремо кожної країни, так і зовнішніми обставинами, які можуть бути пов'язані зі станом світової економіки та економічними зв'язками між країнами. В окремі історичні етапи домінуючими стимулами для транскордонної робочої мобільності виступають політичні конфлікти, релігійні переслідування, збройні протистояння, етнічні суперечності, родинні обставини, культурні особливості та різноманітні соціальні аспекти. Фактори, що зумовлюють трудову міграцію, можна представити як специфічну комбінацію вищезгаданих рушійних елементів [24].

У міжнародних міграційних процесах робочої сили можна виділити таких 6 основних етапів - доіндустріальний період, індустріалізація, міжвоєнний період, післявоєнний період, період глобалізації та сучасний етап. Зараз я б хотіла приділити увагу кожному з них. Спочатку поговоримо про доіндустріальний період. У цей період міграція молоді зводилася до таких місцевих переміщень у пошуках кращих умов життя або щоб уникнути різних небезпек, як війна, голод чи стихійні лиха. Якщо ж говорити про причини міграції, то по-перше, це різні природні катастрофи, пошуки більш родючих земель для землеробства та скотарства, а по-друге, це нові торгові маршрути, молодь зазвичай мігрувала сім'ями або ж громадами на довгостроковий період часу. Період індустріалізації,

це 19 - початок 20 століття, характеризувався початком великої міграції молоді в розвинені регіони. Це такий початок міграційних потоків із сільської місцевості в міста та закордон. Основними причинами міграції була урбанізація, індустріалізація, розвиток транспортної інфраструктури, зазвичай молодь мігрувала задля трудових цілей і основним мотивом була робоча зайнятість. Наприклад : масовий вихід молодих європейців до США в пошуках роботи та кращого життя.

Період світової війни та економічної кризи, з 1918 по 1945рр., характеризувався помітним зниженням міграційних потоків через різні фінансові труднощі, можливе політичне переслідування та взагалі нестабільність в усьому світі. В той час молоді люди були змушені емігрувати через призов на військову службу, примусову міграцію та еміграцію з країн, яка була охоплена конфліктами і соціальними потрясіннями. У повоєнний період , це 1945-1970-ті роки, активізувалася міжнародна міграція молоді, це було тісно пов'язано з економічним зростанням у Європі після Другої світової війни і зростаючим попитом на робочу силу. Причинами цього стали відновлення промисловості, економічне піднесення в Західній Європі та запровадження соціальних програм для трудових мігрантів. На той час молоді люди, які проживали в країнах, які розвиваються, активно залучалися до роботи у вже розвинених країнах, таких як Туреччина і Німеччина, що особливо приваблювало робітників із Близького Сходу.

В епоху глобалізації, 1980-ті - початок 21 століття, помітно зростає мобільність молоді. Це стало можливим завдяки спрощенню міжнародних контактів і розширенню можливостей здобуття освіти та працевлаштування за кордоном. Якщо говорити про основні причини, то перш за все це економічна глобалізація, що сприяла створенню нових робочих місць у різних міжнародних компаніях, розширення доступу до освіти в розвинених країнах і лібералізація візового режиму. Цей період характеризувався розвитком міграційних мереж і тимчасовим характером міграції, включно з навчанням, стажуванням і роботою за контрактом. Сучасний етап міжнародної молодіжної міграції, це 2010-ті роки і сьогодні, характеризується значними змінами в структурі міграції, зумовленими

швидким технологічним розвитком, впливом глобальних пандемій та різних політичних криз. Основними причинами є пошук кращої роботи за фахом в розвинених країнах, підвищення освітньої мобільності завдяки різним програмам обміну, як для освіти, так і для праці. Також це зростання ролі Інтернету та онлайн-платформ у працевлаштуванні, різні військові конфлікти та політична нестабільність. Нинішній етап характеризується підвищеним попитом на ІТ-спеціалістів та молодих підприємців, а також появою цифрової міграції, яка дає змогу людям працювати віддалено онлайн в міжнародних компаніях без необхідності фізичних поїздок.

Отже, основною причиною міграції виступає брак можливостей для гідного життя, роботи та зарплатні в межах своєї країни, через це люди змушені шукати кращі умови за кордоном. Можна сказати, що трудова міграція є прямим наслідком економічної нестабільності, коли країна в якій знаходиться людина не може забезпечити належного рівня життя. Ця проблема стосується різних соціальних груп, включаючи безробітних і висококваліфікованих професіоналів, які шукають можливість отримати кращі умови праці та для самореалізації.

1.3. Теоретичні підходи та методологія дослідження міжнародної трудової міграції молоді

Міжнародна трудова міграція - це одне з найважливіших явищ сучасного світу, що визначає економічну, соціальну та культурну динаміку країн-донорів та країн-реципієнтів. В умовах глобалізації трудова міграція стала таким потужним інструментом розвитку, що дає змогу подолати економічні дисбаланси, задовольнити потреби ринку праці та створити нові можливості для мільйонів людей. В той же час міграція породжує безліч проблем, починаючи від браку робочої сили в країнах походження і закінчуючи необхідністю інтеграції мігрантів у нове соціальне середовище.

Теоретичне вивчення цього явища дасть змогу не тільки пояснити його причини, а розробити ефективні стратегії управління міграційними потоками. Економічна теорія, соціологічні моделі, різні політичні підходи та інші концептуальні засади дають змогу дослідникам краще зрозуміти природу трудової міграції, її вплив на суспільство та перспективи подальшого розвитку в умовах глобалізації.

Міжнародні переміщення населення, особливо трудова міграція, протягом століть суттєво впливали на розвиток аграрних зв'язків, що привернуло увагу економістів. Створюючи комплексне уявлення про це явище, науковці сформулювали низку теоретичних концепцій, спрямованих на пояснення ключових чинників, мотивів та наслідків міграцій робочої сили. Варто зазначити, що цей процес став предметом глибокого аналізу в різних наукових сферах, включаючи економіку, географію, демографію, соціологію, історію та політологію. Такий міждисциплінарний підхід сприяв появі різних методів вивчення міграційних процесів. Представники кожної науки акцентують увагу на окремих аспектах цього явища, спираючись на специфічні джерела інформації. Однак, як слушно зауважує О. Малиновська, підходи, що їх використовують учені, і висновки, до яких вони приходять, “не суперечать, а скоріше, взаємодоповнюють одні одних, дають змогу отримати більш різнобічну картину”[18,16].

Британський географ Ернест Равенштайн вважається першим теоретиком, який систематизував знання про міграційні процеси. Він сформулював так званий “закон імміграції”, заснований на даних перепису населення Англії та Уельсу 1881 року, і представив його на засіданні Королівського статистичного товариства 17 березня 1885 року. Ці закони стали першими систематичними методами аналізу міграційних процесів і посідають важливе місце в сучасних дослідженнях.

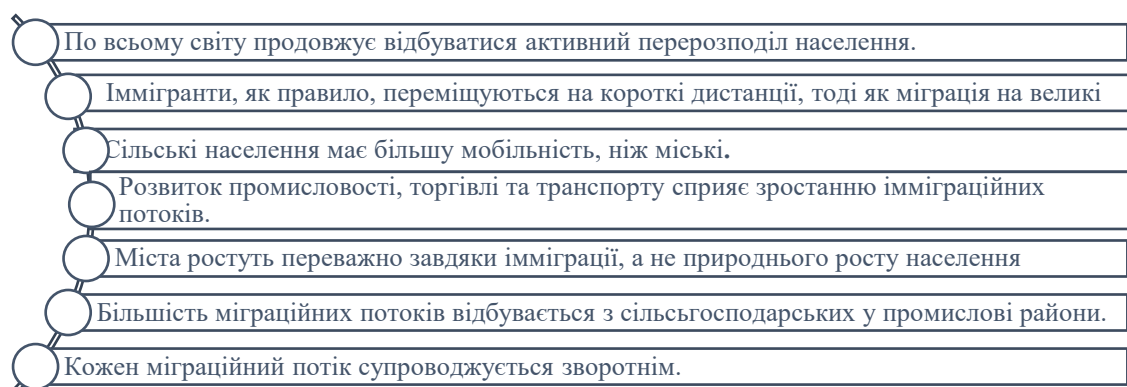

Рис. 1.4 - Основні положення законів Равенштейна

Джерело: складено автором на основі[16]

Закон Равенштейна став такою основою для майбутніх досліджень у сфері міграції та залишається важливим теоретичним інструментом для розуміння та вивчення сучасних міграційних процесів. Е. Равенштейн прийшов до висновку, що процес міграції визначається моделлю “push-pull”. Згідно з цією теорією, недоліки в одній сфері “виштовхують” людей зі свого звичного місця середовища, а переваги в іншій “втягують” їх туди. У своєму Законі про іміграцію Равенштайн стверджував, що основним фактором руху населення є пошук кращих економічних умов для життя та роботи. Закон Равенштайна став основою для вивчення різних факторів, що впливають на процес міграції, включаючи індустріалізацію, стать, расу, відстань, рівень освіти та робочу силу. Використовуючи велику кількість емпіричних даних, Е. Равенштайн одним із перших дослідників, який виділив основні характеристики імігрантів. Хоча його теорії були переважно описовими та візуальними, вони мали також значний вплив на подальші наукові дослідження в галузі міграції. Багато сучасних іміграційних теорій базуються саме на його відкриттях або є їх вдосконаленими новими версіями.

Зараз хотілося б поговорити саме про теорію “push-pull”. Ця теорія (протягування-відштовхування), запропонована Евереттом Лі, описує інтенсивність міграційного процесу та взаємодію факторів привабливості та відштовхування. Лі зауважив, що активність еміграції визначається чинниками, що стимулюють потенційних мігрантів до пошуку місць працевлаштування в інших країнах, із урахуванням суб’єктивного сприйняття цих чинників потенційними мігрантами. У своїй теорії, спираючись на соціологічні принципи, він розробив схему факторів,

що впливають на масштаби міграційних потоків між місцем відправлення та пунктом призначення. До ключових елементів цієї моделі належать чинники, які пов'язані з територією походження, а також умови, характерні для місця прибуття[29].

Еверетт Лі зазначив, що різні змінні, такі як відстань, фізичні та політичні бар'єри, а також наявність утриманців, можуть стримувати процес міграції. Він підкреслював вибіркового характер цього явища, оскільки такі фактори, як стать, вік і соціальний статус, визначають реакцію людей на стимули до переїзду. Крім того, особисті обставини, зокрема рівень освіти, знання мови або традицій країни призначення, а також родинні зв'язки, можуть як сприяти, так і гальмувати міграційні процеси [29].

Поговоримо тепер про неокласичну теорію міграції, яка ґрунтується на ідеї, що ринки праці та економіки прагнуть рівноваги в довгостроковій перспективі. Згідно цієї теорії, мігранти є раціональними суб'єктами, які приймають рішення про міграцію на основі своїх економічних мотивів. Міграційні процеси відбуваються за принципом переміщення робочої сили з регіонів із надлишком працівників і низьким рівнем заробітної плати до країн із дефіцитом робочої сили та вищими зарплатами. Відповідно до неокласичної теорії, розробленої М. Тодаро (1969), міграція з сільської місцевості в міста є раціональним економічним виробом, навіть за умов високого рівня безробіття в містах [7].

Наступна теорія, яку хотілося б приділити увагу, це теорія сегментованого ринку праці. Автором цієї теорії є М. Піоре. У своїй праці 1979 року, автор наголошує, що структура економіки є такою, що вимагає певного рівня імміграції. Теорія припускає, що розвинена економіка є дуалістичною, вона має первинний ринок безпечної, високооплачуваної робочої сили і також має вторинний ринок з низькооплачуваної праці. Загалом теорія сегментованого ринку стверджує, що мігранти залучаються саме для заповнення робочих місць, які необхідні для функціонування економіки загалом, але через такі причини як погані умови праці чи не висока заробітна платня, місцеве населення уникає їх [5].

Також у світі існує теорія світових систем, автором якої є С. Сассен. Він розглядає міжнародну міграцію з боку побічних продуктів глобального капіталізму. На його думку, мегаполіси, такі як Париж, Лондон, Токіо чи Нью-Йорк є не тільки центрами управління, де більша частина світової економіки організовується, управляється і контролюється, а й місцями де наслідки глобалізації проявляються в найменших і локалізованих формах. Як правило, сучасні міжнародні потоки рухаються від бідних країн до багатих країн. Це може бути пов'язано з тим, що чинники, які пов'язані з промисловим розвитком у розвинених країнах спричиняють структурні економічні проблеми, які зачіпають менш розвинені регіони [57]. Він ділить світ на периферію або центр. Автор зазначає, що глобалізація прискорює процес міграції, а великі міста з'являються та створюють попит на працю серед мігрантів. Внаслідок цього проникнення економічних відносин на периферію некапіталістичні суспільства формують таке мобільне населення, котре набагато частіше мігрує з певних причин. Згідно з теорією світових систем, міграція є природним наслідком збоїв і дислокацій, які вже виникають у процесі постійного економічного розвитку.

Тепер хотілося б поговорити про методи дослідження трудової міграції, то можна відокремити кількісні методи та якісні методи. До кількісних методів відносять: статистичний аналіз, опитування та анкетування та аналіз вторинних даних. Якщо говорити про статистичний аналіз, то це дослідження даних офіційної статистики щодо чисельності мігрантів, рівня безробіття та динаміки міграційних потоків. До опитувань та анкетувань відносять різні масові соціологічні опитування серед молоді щодо мотивів виїзду, умов праці влаштувань та тощо. Аналіз вторинних даних, то це використання звітів міжнародних організацій про трудову міграцію. А от до якісних методів відносять глибинні інтерв'ю з молодими мігрантами для з'ясування особистих причин міграції, досвіду адаптації, труднощів та перспектив.

Вагомий внесок у дослідження методологічних проблем зробив І. Гегель, який висвітлив значення діалектики як філософського методу пізнання істини та як науки про методологію. Актуальність питань методології науки особливо зростає

в умовах розвитку, зумовленого науково-технічною революцією, що супроводжується ускладнення взаємозв'язку між емпіричною базою знань і теоретичними узагальненнями.

Основними завданнями методології є вивчення пізнавальної діяльності у різних наукових сферах, виявлення закономірностей функціонування та розвитку наукового мислення, а також розробка загальнонаукових методів пізнання. М. Козюбра та Б. Юдін наголошують, що сучасна методологія науки є складною та багатовимірною. Вона враховує потреби наукової сфери, визначає ключові напрямки розвитку та закономірності, що їх обумовлюють [5].

На думку Л. Рибаківського, “для поглибленого дослідження міграції застосовується математична статистика (дисперсний і кореляційний аналіз, теорія вибірки, розрахунок динамічних рядів і відносних величин тощо), теорія ігор, моделювання, системний аналіз тощо” [5].

Р. Шевчук зазначає, що “сучасний метод наукового дослідження, удосконалений індуктивними та дедуктивними засобами, може бути застосований для дослідження фактичного матеріалу шляхом індуктивного висунення певних гіпотез та перевірки їхньої істинності дедуктивним обґрунтуванням та доведенням. Такі індуктивно виявлені та дедуктивно обґрунтовані теоретичні положення можна використати для пояснення та прогнозування нових фактів як нового підґрунтя для подальшого теоретичного узагальнення, його обґрунтування та доведення”[5].

Отже, можна сказати, що міжнародна трудова міграція є таким багатогранним явищем, яке потребує комплексного аналізу, завдяки вивченню теорій та методів дослідження трудової міграції ми можемо зрозуміти причини, наслідки та перспективи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ДИНАМІКИ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ МОЛОДІ

2.1. Глобальні тенденції молодіжної трудової міграції

Взагалі міграції робочої сили відіграє значну роль у зміцненні економіки кожної держави. У контексті глобалізації міжнародні трудові потоки мають великий вплив на функціонування ринку праці, формуючи нові тенденції та причини, які потребують ретельного аналізу. Через зміну цих причин, цей процес впливає на економічний розвиток та соціальні аспекти загалом.

Л. Корчевська доповнює перелічені тенденції та фокусується на глобальних тенденціях, які мають значний вплив на міжнародну трудову міграцію. Вона поділяє їх на декілька напрямків дивлячись на сутність та характер їхнього впливу на розвиток світового ринку праці. Серед цих тенденцій - збільшення глобального розриву в оплаті праці, підвищення мобільності населення, структурні зміни у сфері зайнятості, зменшення витрат на робочу силу, нестача кваліфікованих працівників, уніфікація, демографічне зростання та старіння трудового потенціалу[12].

Ці всі фактори впливають на міжнародну міграцію як в кількісному так і в якісному аспектах, це може проявлятися в різних тенденціях. По-перше, це збільшення нелегальної міграції, що дуже тісно пов'язано з трудовою міграцією. Також можна побачити збільшення вимушеної міграції, особливо з регіонів Африки та Сирії, це спричинено збільшенням збройних конфліктів та загостренням міжнародних відносин. Через це, як наслідок, зростає кількість біженців, які переїжджають до більш розвинених країн, а це має свої негативні впливи на приймаючу країну, оскільки потрібно державі виділяти кошти на фінансову допомогу, надавати житло та забезпечувати страхуванням жінок та дітей.

Молодь становить близько 10% від загального числа міжнародних мігрантів, проте саме вона є найбільш мобільною категорією населення та формує значну частку щорічних міграційних потоків. Завдяки міжнародній міграції молоді люди отримують можливість покращити якість життя, здобути освіту, підвищити рівень професійної підготовки та набутти цінного досвіду. Але таке явище відбувається через високий рівень безробіття серед молодих людей і нестачі гідних робочих місць у своїх країнах. Взагалі у більшості держав рівень безробіття серед молоді щонайменше вдвічі перевищує загальний показник. Якщо спиратися на дані останнього звіту МОП, то близько 73 млн. молодих людей не мають роботи. Через це велика частина молодих мігрантів опинається в дуже складних ситуаціях, коли їх експлуатують, примушують тяжко працювати та жорстоко ставляться до молодих людей.

Згідно із щорічним звітом Міжнародної організації праці частка трудових мігрантів у всесвітній робочій силі у 2021 році становила 5 %, це 169 млн. осіб. Якщо говорити про співвідношення вікових груп, то ми можемо побачити, що частка молодих мігрантів віком від 15 до 24 років була лише 9,5%, особи віком від 25 років до 65 років, їхня частка найбільша - це 74,9%. А от люди похилого віку, це 65+ мігрують найменше. Їхня частка становить лише 3,4 %, це може бути зумовлено саме віковими різними обставинами, фізичними та психологічними аспектами.

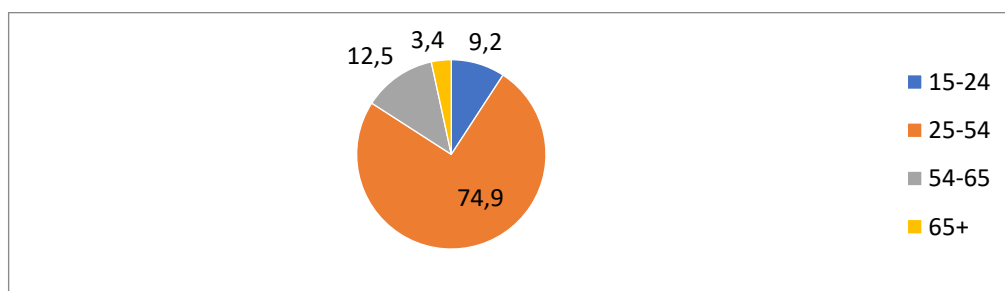

Рис.2.1 - Співвідношення трудових мігрантів у світі відповідно до вікових груп у 2022 р.

Джерело: складено автором на основі [47]

За інформацією UNICEF, станом на 2021 рік серед 281 мільйона мігрантів у світі, кожен п'ятий це людина віком 20-35 років, а близько 36 мільйонів дітей. Майже половина опитуваних, близько 40% зазначили, що основною причиною

виїзду є відсутність роботи. Також велика кількість опитуваних зазначили, що причинами є низький рівень життя та обмежені фінансові ресурси, які не дозволяють їм оплачувати навчання [17].

В Додатку В на рис. В.3- розподіл трудових мігрантів у 2022 році, за регіонами ми можемо побачити, що кількість трудових мігрантів сягала близько 167.7 млн. осіб. Європа та Центральна Азія займала близько 37,7% від всієї кількості мігрантів, Америка 25,6%, Арабські країни 14,3%, Азія та Тихоокеанський регіон 14,2% та Африка 8,1%. Якщо порівнювати ці дані з 2010 роком, то ця цифра зросла майже на 20 млн. осіб, у 2014 році кількість молодих трудових мігрантів сягала близько 164 млн. осіб, а в 2019 році цифра сягала 169 млн. осіб, але в 2022 році ця цифра скоротилась до 167.7 млн. осіб, що становило 4,7% світової робочої сили [45].

А от в 2022 році, за оцінками UNICEF, через конфлікти, насильництво та інші кризи рекордні 36,5 млн. дітей було вимушено покинути свої домівки - найвищий показник із часів Другої світової війни. У це число входить 13,7 млн. дітей-біженців і шукачів притулку та майже 22,8 млн. дітей, які стали внутрішньо переміщеними особами через різні конфлікти та насильництво [11].

Якщо говорити саме про мотивацію молоді до трудової міграції, то завдяки малюнку 2.2 Ми можемо побачити, що основною причиною міграції є економічні, вони займають більше половини, 55%, сюди входить належний рівень оплати праці та покращення рівня життя. Друге місце займають освітні можливості, оскільки велика кількість молоді мігрує саме для отримання кращих знань. Політичні причини займають близько 12%, сюди входить міграція через політичну нестабільність, війну, різні конфлікти чи переслідування. Сімейні причини займають лише 7%, це об'єднання сім'ї, коли хтось із родичів проживає або працює за кордоном, переїзд до іншої країни для шлюбу або ж необхідність догляду за іншими членами сім'ї.

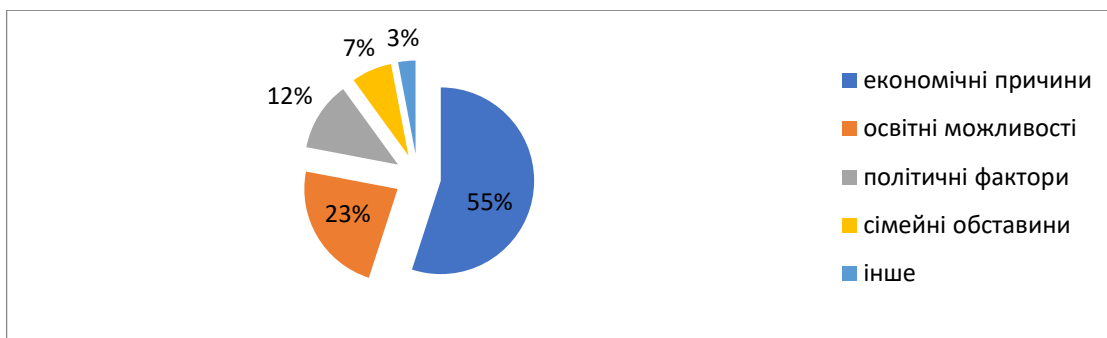

Рис.2.2 - Мотивація молоді до трудової міграції у 2022 році у %

Джерело: складено автором на основі[27]

В Додатку В у табл. В.1 ми можемо побачити середню місячну заробітню плату у різних країнах світу. В сучасному світі як ми можемо побачити, міграційні рішення в багатьох випадках, майже в 55% залежать від заробітної плати, наприклад такі країни як Швейцарія(7,296 дол. США) США (4,613 дол. США), Німеччина (4,633 дол. США), Канада (4,370 дол. США), Норвегія (5,436 дол. США) мають порівняно високі зарплати, через це вони приваблюють молодь до міграції. Ці країни особливо популярні серед кваліфікованих спеціалістів у сферах ІТ, медицини, фінансів та інженерії. Також приваблюють країни з середнім рівнем заробітної плати, це Іспанія (2,340 дол. США), Італія (2,758 дол. США), Литва (2,156 дол. США), Чехія (1,876 дол. США) та Польща (1,696 дол. США). Ці країни мають середню заробітню плату, але в цих країнах нижча вартість життя, вони пропонують хороші умови для студентів та молодих фахівців. Тому можна сказати, що молодь із країн з низькими зарплатами активно мігрує до країн з вищими зарплатами, щоб отримати кращі умови та кращу зарплатню.

Якщо говорити про причини , які вплинули на зростання такої стрімкої трудової міграції молоді, то можна зазначити Covid-19, оскільки ця пандемія мала дуже великий вплив на зміни на світовому ринку праці. Останні оцінки МОП підтверджують це, вони зазначають, що втрати робочих місць серед молоді в 2019-2021 рр. становила 8,7% проти 3,7% серед дорослого населення[17].

Найголовнішими причинами падіння зайнятості були:

1. Молодь становить значну частку людей серед тих, хто в пошуках роботи. Коли фірма піддається стрімкому падінню попиту на їхню продукцію чи послугу, першою їхньою реакцією зазвичай стає скорочення або повне припинення найму

нових працівників. А молодь зазвичай є тими, хто найактивніше шукає роботу. Зазначається, що під час пандемії велика кількість молодих людей були змушені стати неактивними в пошуках роботи через різні обмеження щодо пошуку роботи та її доступності.

2. Молодь легше і дешевше звільняти, оскільки вони працюють в менш захищених формах зайнятості, це або неповна зайнятість або підробіток. Дуже часто молодих працівників звільняють набагато швидше, оскільки їхнє утримання в компанії може виявитися занадто витратним. Це пояснюється тим, що захисні інститути ринку праці, трудове законодавство передбачають підвищення вартості звільнення працівників із постійним перебуванням.

3. Самозайнята молодь є більш вразливою до припинення економічної діяльності, тому що їм бракує фінансових ресурсів, щоб витримати такий спад[50].

До наступних причин можна віднести зростання масштабів міграції. Все частіше молодь обирає роботу за кордоном через кращі умови, кращу заробітню платню, безробіття на батьківщині або відсутність перспектив на майбутнє в своїй країні. Також зростає популярність тимчасового працевлаштування або ще це явище називають сезонною роботою, оскільки дуже часто молодь стискається з проблемою отримання дозволів на довгострокове проживання та працевлаштування. Дуже популярними стали програми Work and Travel, коли молоді люди їдуть за кордон на канікули, щоб попрацювати та накопити кошти. Зростає кількість молодих людей, які емігрували для здобуття освіти з подальшим працевлаштуванням. Різні освітні програми стають невід'ємним фактором трудової міграції, оскільки в майбутньому цим людям буде легше влаштуватися на роботу.

Завдяки рисунку 2.3 ми можемо розглянути чинники, які характеризують сучасні тенденції в міжнародній трудовій міграції молоді. Перше, що хотілося зазначити це значний вплив демографічної ситуації на міграційні процеси, оскільки демографічні зміни, такі як старіння населення в розвинених країнах і висока народжуваність у країнах, які розвиваються суттєво впливають на міграційні процеси. Велика кількість розвинених країн постійно стискається з дефіцитом

робочої сили, через цю проблему. Деякі міграційні правила часом дуже жорстокі, а деякі країни мають різні бюрократичні процедури, через це частина молоді вимушена шукати нелегальні способи виїзду та працевлаштування. Якщо говорити про висококваліфікованих мігрантів, то велика частина зараз почала обирати міжнародну міграцію, для того щоб реалізувати свій професійний потенціал. Хотілося ще додати те, що через збільшення висококваліфікованих працівників, почали з'являтися нові категорії працівників, які працюють віддалено з будь-якої точки світу. Наприклад до нової категорії можна віднести “цифрових кочівників”. Також до тенденцій можна віднести появу нових типів міграції та підвищення мобільності робочої сили, а також прискорення міжнародної трудової міграції за рахунок зростання кількості мігрантів у зв'язку з різними економічними кризами, військовими конфліктами та іншими.

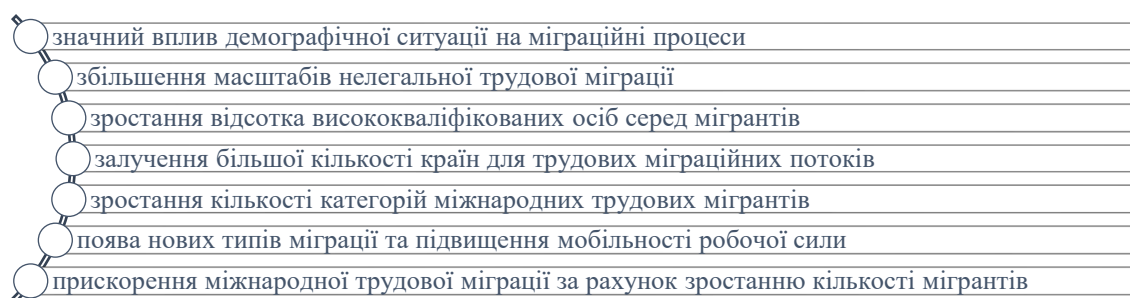

Рис. 2.3 - Сучасні тенденції міжнародної молодіжної міграції

Джерело: складено автором на основі [19]

Отже, трудова міграція є способом залучення іноземних працівників, що дозволяє приймаючим країнам вирішувати економічні проблеми за рахунок зовнішніх ресурсів. Для країн, звідки мігрують працівники, цей процес вигідний лише частині безробітного населення, враховуючи державні інтереси. Для більшості мігрантів позитивний ефект відчувається в основному в короткостроковій перспективі, і їх рішення виїхати не завжди є цілком добровільним і часто вимушеним.

Для країн-реципієнтів чисті потоки прибутків і витрат від трудової міграції є позитивними аспектами, але для країн-експортерів робочої сили - негативними. Інколи навіть самі трудові мігранти попри різні економічні переваги, часто зазнають дискримінації на ринках праці приймаючих країн.

2.2 Географічна структура та напрямки міграційних потоків

Взагалі такою першочерговим чинником виступає не тематика, а саме географічне розташування, тому що воно завжди було і залишається ключовою основою міграційних процесів. Попри зростаючі процеси глобалізації, географічні фактори залишаються значущими у визначенні напрямків міграційних потоків та мобільності населення. Більшість мігрантів перетинають кордони в межах свого регіону, обираючи найближчі країни, оскільки вони є найдоступнішими для подорожей. Для тих, хто вимушено залишає свої домівки, головним пріоритетом є безпека, тому їхнє переміщення зазвичай відбувається до найближчих стабільних територій, де вони можуть відчувати безпеку за себе та їхню сім'ю, таке переміщення може бути як в межах своєї країни, так і за її кордонами.

На рис. 2.4 можемо побачити загальну статистику міжнародних мігрантів за основними регіонами проживання 2005-2020 рр.

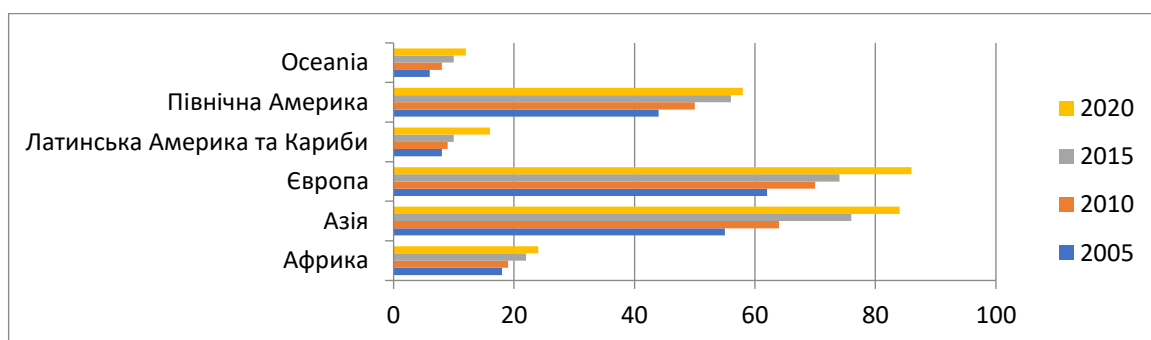

Рис.2.4 - Міжнародні мігранти, за основними регіонами проживання 2005-2020 рр. млн. осіб

Джерело : [58]

Поглянувши в Додаток на Рис. В.4.- розподіл міжнародних трудових мігрантів за регіонами, ми можемо побачити, що найбільша частка мігрантів зосереджена в двох регіонах це Північна, Південна та Західна Європа(23,3%) та Північна Америка (22,6%), це може свідчити про високу привабливість саме цих регіонів для міжнародної робочої сили молоді, оскільки ці регіони мають розвинену економіку, високі зарплати та високий рівень життя. Також ми можемо спостерігати високу кількість трудових мігрантів в Перській затоці(13,3%), це

може пояснюватися тим, що цьому регіоні знаходиться велика кількість трудових мігрантів, які працюють у сфері будівництва, обслуговування та промисловості. Найменша кількість мігрантів знаходиться в Північній Африці(0,4%) та в Східній Азії(3,7%), це може свідчити про низький рівень економічного розвитку, тому ці регіони менш привабливі для трудової міграції.

Згідно з аналізом “World Migration Report” ,який досліджує кількість міжнародних мігрантів за регіонами ООН, найбільша їхня кількість проживає в Європі це 87 млн. осіб, що становить 30,9% від загальної чисельності міжнародних мігрантів. В Азії проживає трішки менше 86 млн. осіб, що приблизно 30,5%. Північна Америка приймає 59 млн. осіб, що відповідає 20,9% від світового загального показника, в той же час в Африці проживає 25 млн., що становить лише 9%. Завдяки цього аналізу, можна побачити, що Латинська Америка та Карибський регіон продемонстрували найшвидше зростання кількості міжнародних мігрантів ,їхня кількість збільшилася з 7 млн. осіб до 15 млн. осіб, це складає 5,3% від загальної міграційної спільноти. Якщо говорити про Океанію, то в ній мешкає приблизно 9 млн. осіб, що приблизно 3,3% від загальної кількості мігрантів [62].

Поговоримо про країни, які найбільше приваблюють мігрантів. За даними всесвітнього звіту про міграцію 2022 року, Сполучені Штати залишаються основною країною проживання для міжнародних мігрантів з 1970 року. Проаналізувавши цей звіт можна побачити, що чисельність іноземців у країні збільшилася в чотири рази - з менш ніж 12 млн. у 1970 році до більш ніж 50 млн. у 2020 році. Найбільша кількість мігрантів тут перебуває з Мексики (10 853 105), Індії (2 723 764), Китаю (2 184 110), Філіппін (2 061 178) і Сальвадору (1 410 659).

Якщо поглянути в Додатки та таблицю В.2, то можна побачити, що Німеччина посідає друге місце в рейтингу країн з найбільшою кількістю міжнародних мігрантів. У період з 1970 по 2020рр. чисельність населення, яка була народжена тут та проживали збільшилась майже вдвічі з 8,9 до 15,8 млн. осіб. Найбільше тут мігрантів з Польщі (2 141 722), Туреччини (1 837 282), Росії (1 198 831), Казахстану (1 128 201) та Сирії (707 457). Завершує трійку лідерів Саудівська Аравія, вона мала в 2020 році 13,5 млн. мігрантів, якщо порівнювати

2000 рік, то ця цифра зросла майже втричі. Найбільша кількість мігрантів тут проживає з Індії (2 502 337), Індонезії (1 709 318) та Пакистану (1 483 737). Також якщо говорити про Велику Британію, то вона приваблює багатьох міжнародних мігрантів завдяки своїм можливостям працевлаштування та відносно високим зарплатам, порівнюючи з країнами походження [53].

Тепер хотілося б приділити увагу кожному регіону окремо, спочатку поговоримо про Європу. Так у 2022 році близько 5,1 млн. мігрантів з країн, що не є його членами. Це вдвічі більший показник ніж у 2021 році, коли кількість мігрантів становила близько 2,4 млн. Найвищі показники зафіксовано у Чехії (95% усіх мігрантів), Литві (91%), Латвії (89%) та Словенії (87%), це свідчить про високий рівень залучення цих держав до процесів зовнішньої міграції. Але, якщо розглядати абсолютні показники, то найбільш привабливими країнами для мігрантів у 2022 році стали - Німеччина з 1,6 млн. осіб, Іспанія - 860 тисяч осіб, Італія - 334 тисяч, Чехія - 331 тисяч та Франція 317 тисяч . Якщо брати сукупно, то ці 5 країни прийняли близько 67% усіх мігрантів із держав, які не входять до Європейського Союзу [52].

В додатку В. на малюнку В.5. зображено кількість мігрантів, які прибули до Європи з інших частин світу з 2013 по 2022 рр. Ми можемо побачити, що такі країни, як Латвія, Бельгія, Польща, Італія та Франція мали приблизно однаково-стабільну кількість мігрантів, які прибули з інших точок світу, а от Іспанія та Німеччина після 2020 року показали стрімке зростання в кількості мігрантів.

Загалом у 2022 році близько 1 млн. осіб виїхали з Європейського Союзу за його межі. Близько 8 з 27 країн ЄС понад половина емігрантів обрали для переїзду країни за межами Союзу. Найвищий відсоток еміграції до третіх країн було зафіксовано на Кіпрі(62%) та Словенії(61%), в той час як найнижчий показник був у Люксембурзі(17%). Проаналізувавши кількість мігрантів, які виїхали із Європи до країн за її межі, можна сказати, що найбільше люди покидали Німеччину, Іспанію та Францію. Можемо також зазначити, що у 2017 році було стрімке збільшення кількості мігрантів, які виїхали з Німеччини [48].

Громадяни ЄС мають вільне право вільно пересуватися та проживати в будь-якій точці Євросоюзу. У 2022 році 1,5 млн. осіб змінили місце проживання, переїхавши з однієї країни ЄС до іншої, що на 7% більше ніж у 2021 році. Завдяки аналізу “World Migration Report” про попереднє місце проживання, можна дізнатись, що Німеччина прийняла найбільшу кількість іммігрантів з інших країн ЄС, у 2022 ця цифра сягала 332 тис., на другому Румунія -115 тис., Франція з 114 тис. мігрантів.

Іноземці переїжджають до ЄС з різних причин, це може бути працевлаштування, навчання чи возз’єднання сім’ї. Громадяни третіх країн можуть залишатися в Європейському Союзі за умови отримання спеціального дозволу на проживання. У 2023 році ЄС видав понад 3,7 млн. перших дозволів на проживання громадянам, які не входять до ЄС. Якщо порівнювати цю цифру з 2022 роком, то вона зросла майже на 5%. Найбільшу кількість дозволів видала Польща(643 тис.), потім Німеччина(586 тис.), Іспанія (549 тис.), Італія (390 тис.), Франція (335 тис.). Найбільше дозволів на проживання отримали громадяни України(307 тис.), що може бути пов’язано з війною в Україні. Потім на другому місці громадяни Білорусі, а потім Індії. Найпопулярнішими причинами отримання цих дозволів була робота, сімейні обставини, навчання або ж інші причини. Найвищий відсоток дозволів був на роботу зафіксований в Хорватії, Литві та Румунії, сімейні причини домінували в Люксембурзі, Швеції та Бельгії, а от освіта була основною причиною отримання дозволів в Ірландії, Франції та Латвії [48].

Поговоримо про особливий правовий механізм, який дозволяє швидко надати притулок людям, які були змушені залишити свою країну та не мають можливості повернутися назад. Після початку повномасштабного вторгнення в Україну було запроваджено спеціальні заходи для надання допомоги тим, хто потребує безпечного перебування за кордоном. Станом на 31 грудня 2023 року в ЄС перебувало близько 4,3 млн. громадян України. Найбільша кількість біженців залишилися в Німеччині(1,3 млн. осіб або 22%) та Польщі(955 тис. осіб або 22%). А от якщо враховувати чисельність населення кожної країни ЄС, найбільша

концентрація біженців була в Чехії(34,5 осіб на 1000 жителів), Болгарії(26,5), Естонії (26,3) та Литві (26,2) [48].

На рисунку 2.5 зображено кількість мігрантів, які мігрували в Європу легальним та нелегальним способами з 2014 року по 2023 рік. Завдяки ньому ми можемо побачити, що загалом легальна міграція до ЄС стабільно зростає. Якщо говорити про нелегальну міграцію, то у 2015 році нелегальна міграція займала помітну частку, майже половина від загальної кількості. Після 2023 року її частка стала мінімальною, це свідчить про ефективні заходи контролю на кордонах та надання офіційного статусу мігранта через легальні механізми. Та загалом 2023 рік став рекордним за кількістю виданих перших дозволів на проживання або ж навчання.

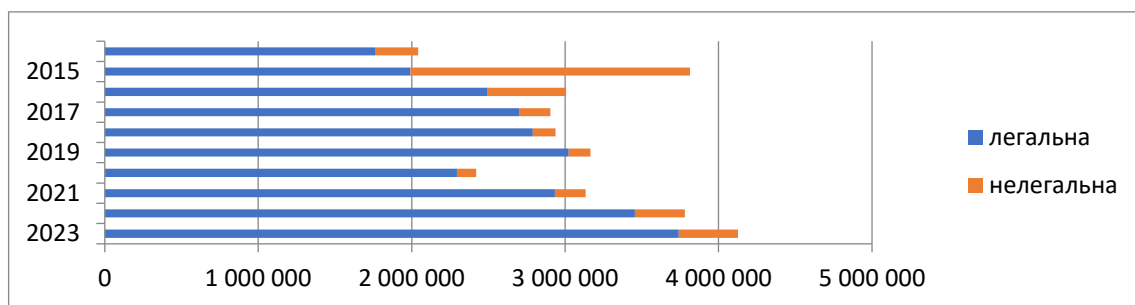

Рис.2.5 - Кількість мігрантів, які приїхали до Європи легально та нелегально 2014-2023 рр. млн осіб.

Джерело: складено автором на основі[51]

Наступний регіон про який хотілося б поговорити - це Африканський регіон. Міграція в Африці охоплює велику кількість міжнародних мігрантів, які пересуваються як в межах регіону, так і за його межами. В таблиці 2.1 ми можемо побачити, що більша частина міжнародної міграції відбувається в межах регіону. Згідно з останніми доступними даними, за 2020 рік, чисельність міжнародних мігрантів з Африки сягає 21 млн., ця цифра значно більша ніж та, що була в 2015 році, коли приблизно 18 млн. африканців проживали за межами своїх країн. Міжнародна міграція значно зросла з 2000 року, з 1990 року ця цифра збільшилася вдвічі. В основному мігранти проживають в Європі (1 млн.), Азії (1 млн.) та Північній Америці (3 млн.). Одним з таких найбільш вражаючих аспектів міжнародних мігрантів в Африці є невелика кількість мігрантів, які народилися за межами регіону та з того часу там і проживають. З 2015 року по 2020 рік кількість

мігрантів народжених за межами регіону майже не зміни лилася, це приблизно 2 млн [63].

Табл.2.1 - Кількість мігрантів в Африку, з Африки та в середині Африки 1990-2020 рр. млн. осіб

Рік	Мігранти в Африку	Мігранти в межах Африки	Мігранти з Африки
1990	2	8	5
2000	3	10	10
2010	4	13	16
2020	5	20	21

Джерело складено автором на основі:[63]

В Африканських країнах призначення частка мігрантів серед чоловіків і жінок загалом майже однакова, це ми можемо побачити, якщо поглянемо в Додаток В на Рис. В.5 та Рис. В.6, але винятком є Лівія, де кількість мігрантів чоловіків значно перевищує кількість жінок. Подібна тенденція спостерігається і в десяти провідних країнах походження Африки, за винятком Єгипту - найбільшого джерела міграції в регіоні, де частка чоловіків серед емігрантів значно вища, ніж жінок.

Наступна частина світу яку ми проаналізували це Азія. Азія де мешкає 4,6 мільярда людей, є регіоном походження понад 40% усіх міжнародних мігрантів у світі(близько 11 млн. за даними 2020року). Понад половина з них (69 млн.) оселилася в інших частинах Азії, цей показник значно перевищує показник 2015 року. Поглянувши на таблицю 2.2, можемо побачити, що внутрішньо регіональна міграція в Азії суттєво зросла з 35 млн. у 1990 році. Окрім цього, за останні десятиліття відбулося значне зростання кількості людей, які залишають азійський континент і переїжджають до інших частин світу, зокрема в західні країни. У 2020 році чисельність таких переселенців, які обрали для проживання Північну Америку, досягла 17,5 млн. осіб, що трохи перевищує показники 2015 року. У той же час в країнах Європи цей рівень також зріс , майже з 20 млн. у 2015 році до 23 млн. у 2020 році. Саме цей потік нових жителів у зазначені регіони став одним із ключових факторів загального збільшення кількості вихідців з Азії за межами їхньої історичної батьківщини, а їхня сукупна чисельність у 2020 році перевищила 46 млн. [63].

Табл.2.2 - Кількість мігрантів в Азію, з Азії та в середині Азії 1990-2020 рр.
млн. осіб

Рік	Мігранти в Азію	Мігранти в межах Азії	Мігранти з Азії
1990	27	35	40
2000	30	45	50
2010	35	60	65
2020	40	70	80

Джерело складено автором на основі:[63]

В Азії розподіл жінок і чоловіків мігрантів у перших 10 країнах призначення та походження значно відрізняється порівняно з Африкою. У країнах Перської затоки, включаючи Об'єднані Арабські Емірати, Саудівську Аравію та Кувейт, частка іммігрантів-чоловіків у країнах призначення значно вища, ніж частка іммігрантів-жінок. Малазія є єдиною країною за межами Перської затоки, де частка чоловіків мігрантів значно вища, ніж жінок. Зараз частка жінок в Індії дещо вища. Серед 10 найбільших країн-відправників в Азії майже всі крім Китаю, Філіппін та Казахстану мають більшу частку емігрантів чоловіків, ніж жінок. До країн, які мають більшу частку чоловіків належить Бангладеш, Індія та Пакистан.

Розглянемо регіон Латинської Америки та Карибів. Міграція до Північної Америки є визначальною тенденцією для Латинської Америки та Карибського басейну. За останніми даними про міжнародну міграцію (2020р.), понад 25 млн. мігрантів оселилися в Північній Америці. Чисельність мігрантів із Латинської Америки та Карибського басейну до Північної Америки значно зросла. Також у 2020 році близько 5 млн. мігрантів із регіону проживали в Європі, з 1990 року показник збільшився в чотири рази. В той же час в інших регіонах, частка мігрантів із Латинської Америки та Карибського басейну залишилася незначною. Якщо говорити про мігрантів з інших регіонів, то їхня чисельність залишається стабільною, близько 3 млн. осіб. Основну частину з них становили європейці та північноамериканці, кількість яких, навпаки зросла. У 2020 році в Латинській Америці та Карибському басейні проживало близько 1,4 млн. європейців та 1,3 млн. північноамериканців [63].

Табл.2.3 - Кількість мігрантів в Латинську Америку та Карибський басейн, з Латинської Америки та Карибського басейну та в середині Латинської Америки та Карибського басейну 1990-2020 рр. млн. осіб

Рік	Мігранти в Латинську Америку та Кариби	Мігранти в межах Латинської Америки та Карибів	Мігранти з Латинської Америки та Карибів
1990	5	5	0
2000	6	6	25
2010	7	7	30
2020	10	10	40

Джерело складено автором на основі:[63]

Якщо говорити про частку чоловіків та жінок-мігрантів, то вона майже однакова, за винятком Домініканської Республіки, де кількість чоловіків-іммігрантів значно перевищує кількість жінок. Еміграція жінок переважає в Бразилії та Перу. Також хотілося б додати, що наприклад, венесуельці у 2022 році вони залишилися однією з найбільших груп населення, які перетнули міжнародний кордон, на кінець року було зареєстровано понад 234 000 венесуельських біженців в Латинській Америці.

Наступний регіон який ми проаналізували - це Північна Америка. Хотілося б виділити, що міграційні потоки тут здебільшого спрямовані до Сполучених Штатів Америки. Згідно з останніми даними за 2020 рік, то у Північній Америці проживало майже 59 млн. мігрантів з різних куточків світу. Якщо порівнювати з 2015 роком, то ця цифра зросла на 3 млн.. Станом на 2020 рік найбільшу частку серед мігрантів складали особи з Латинської Америки та Карибського басейну (26 млн. осіб), Азії (18 млн. осіб) та Європи (7 млн. осіб). За останні близько 30 років чисельність мігрантів збільшилась майже в два рази, причиною цього може бути великим припливом мігрантів із перелічених вище регіонів, також можна додати економічну і політичну стабільність в регіоні. У 2022 році Сполучені Штати прийняли найбільшу кількість мігрантів у Північній Америці. В кінці 2022 року ця цифра сягнула майже 1, 8 млн. осіб [63].

Табл.2.4 - Кількість мігрантів в Північну Америку, з Північної Америки та в середині Північної Америки 1990- 2020 рр. млн. осіб

Рік	Мігранти в Північну Америку	Мігранти в межах Північної Америки	Мігранти з Північної Америки
1990	27	1	5
2000	37	1,2	6
2010	47	1,5	7
2020	59	1,8	8

Джерело складено автором на основі:[63]

Останній регіон - це Океанія. Згідно з останніми даними за 2020 рік там проживало майже 8,3 млн. осіб, які прибули з інших країн. Основна частина це вихідці з азійських держав та європейських країн. Також можна зазначити, що за останні 30 років саме кількість мігрантів з Азії значно зросла, тоді як потік з європейських країн залишався на приблизно однаковому рівні. Загалом, Океанія в 2020 році мала найменший показник міграції за межі свого регіону, в основному вони оселялися в Європі або ж в Північній Америці. Більшість іноземних громадян у цьому регіоні оселилися в Австралії та Новій Зеландії. Хотілося б ще додати, що в таких країнах, як Самоа та Фіджі відносно велика частка населення є мігрантами, порівняно з їхнім корінним населенням, а частка населення, народженого за кордоном у цих країнах є дуже низькою. Емігранти з цих країн здебільшого проживають у Новій Зеландії та Австралії, водночас у цих країнах спостерігається висока частка жителів, близько 30% та 29% до загального населення [42].

Таблиця 2.5 - Основні міграційні країни Океанії

Країна	Іммігранти, млн.	Емігранти, млн.	Іммігранти, % населення	Емігранти, % населення
Австралія	7	1	30	5
Нова Зеландія	2	0,5	29	10
Фіджі	0,1	0,9	5	20
Самоа	0,05	0,6	2	50

Джерело складено автором на основі [63]

Отже, міжнародна міграція залишається актуальним процесом, змінюючись під впливом політики, економіки, технологій, демографії, клімату та глобалізації. Дані міжнародних організацій свідчать про регіональні відмінності: в Африці міграція переважно внутрішня, тоді як в Латинській Америці спрямована в інші частини світу, особливо в Північну Америку. Географія та регіональні особливості формували міграційні процеси століттями й продовжують визначати їх. Розуміння

цих моделей допоможе розробляти ефективну еміграційну політику та глобальні регуляторні підходи.

2.3 Вплив цифровізації та глобалізації на трудову міграцію молоді

Міграційні процеси в сучасному світі відіграють важливу роль у формуванні соціальних змін у різних суспільствах. Ентоні Гідденс зазначає, що під впливом цих процесів відбувається трансформація просторових суспільних відносин. Сучасні демографічні та соціально-економічні умови створюють ситуацію, за якої стабільне функціонування суспільства стає складним без урахування міграційних потоків. Можемо сказати, що міграція є важливим чинником розвитку, а її динаміка значно змінилася в останнє десятиліття завдяки поширенню Інтернету та сучасних засобів комунікації, зокрема мобільних телефонів з доступом до Інтернету. Цифрові технології відіграють важливу роль у житті мігрантів, допомагаючи їм підтримувати зв'язок з родиною, пошуком роботи онлайн або ж оформлення документів.

Дослідниця Дана Дімінеску вивчала вплив цифровізації на міграційні процеси та зазначала, що розвиток технологій значно змінив досвід мігрантів. Особливо помітний цей вплив став під час міграційної кризи 2015 року. Соціальні технології сприяли формуванню нових способів подолання труднощів, пов'язаних із перебуванням у чужій країні. У засобах масової інформації навіть з'явився термін “технофорія”, який символізує покращення умов мігрантів завдяки цифровим технологіям. Таким чином, розвиток Інтернету та мобільного зв'язку став для мігрантів цінним ресурсом як для інтеграції в суспільство, що їх приймає, так і для підтримки зв'язку з рідними [39].

Цифровізація суттєво впливає на трудову міграцію молоді, завдяки розвитку цифрових технологій мігранти отримують доступ до важливої інформації, що допомагає їм ухвалювати обґрунтовані рішення щодо працевлаштування за

кордоном. Наприклад, ресурсні центри для мігрантів, які працюють в різних країнах, активно використовують цифрові канали для надання консультацій, мовного та професійного навчання онлайн. Такі центри було створено в Афганістані, Бангладеш, Іраку, Пакистані, Шрі-Ланці та Таджикистані, а найближчим часом вони з'являться і в Узбекистані та Киргизстані. Такі центри надають мігрантам інформацію про умови роботи та життя за кордоном, права та обов'язки, а також механізм захисту.

Крім того, цифровізація суттєво змінила спосіб пошуку роботи серед мігрантів. З кожним роком все більше мігрантів знаходять своє місце працевлаштування через різні онлайн - платформи. Це дозволяє мігрантам отримати роботу, навіть, будучи в іншій країні, без фізичної присутності. За останні роки кількість таких платформ значно зросла. Навіть, всім відомі компанії Uber, Wolt, Glovo, Bolt пропонують вакансії онлайн у сфері доставки та пасажирських перевезень, а Distributed, Nerdapp, Topcoder, Ework допомагають знайти роботу фахівцям з IT-галузі. Завдяки таким різним платформам, компанії можуть обрати працівників з будь-якої точки світу, провести з ним співбесіду, а потім вже запросити на зустріч офлайн в іншій країні.

Цифрові сервіси значно вплинули на ринок праці Європи та Центральної Азії, наприклад у 2020 році доходи від таких платформ оцінювалися у 20 млрд. євро. В Європейському Союзі існує вже понад 500 платформ із залученням 28 млн. працівників, а до 2050 року їхня кількість може зрости до 43 млн. Це свідчить про зростаючу роль цифрових технологій у міжнародній трудовій міграції.

Завдяки малюнку 2.6 Ми можемо побачити кількість користувачів різних онлайн-платформ для пошуку роботи. Так ми можемо побачити, що LinkedIn є найпопулярнішим сайтом, зростаюча кількість користувачів з 2013 по 2023 цьому є доказ, з 2013 по 2023 рік ця цифра зросла з 277 млн. осіб до 900 млн. осіб. На цій платформі є користувачі з понад 200 країн, та близько 52 млн. користувачів щотижня шукають роботу завдяки цьому сайту. Якщо говорити про Upwork він є менш популярним, але також з 2013 по 2023 рік має зростаючий тренд, це показує, що попит на такі сайти зростає з кожним днем, оскільки все більше людей шукають

роботу саме онлайн. Якщо говорити про Fevrr, він є менш популярним, хоча кількість користувачів 2013-2023 рр. зросла з 1,2 до 4,2 млн. осіб.

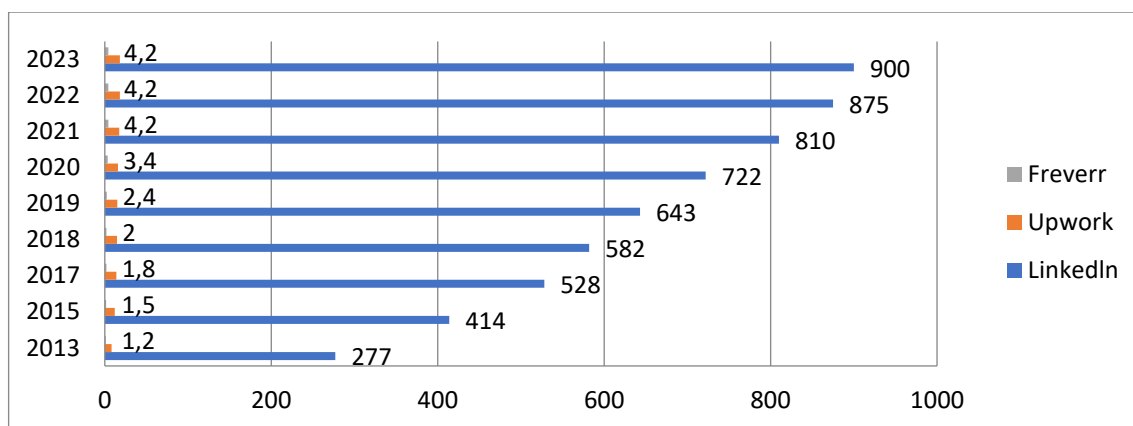

Рис.2.6 - Кількість користувачів онлайн-платформ для пошуку роботи у млн.

Джерело: складено автором на основі[38]

Якщо поглянути в Додаток на Рис.В.7 - Зростання кількості цифрових професій серед молоді з 2016-2024 рік у тис. можемо побачити зростання кількості цифрових професій серед молоді з 2016 по 2024 рік, ми можемо бачити тенденцію зростання кількості молодих спеціалістів у різних цифрових професіях, це може відбуватися через швидкий розвиток технологій. Найпопулярнішою професією є програміст, вона займає лікуючі позиції, на другому місці є UI/UX дизайнери, попит на аналітиків даних також має зростаючу тенденцію, оскільки велика кількість компаній зараз прагнуть приймати рішення на основі даних. Якщо говорити про цифрових маркетологів, то за останні десятиліття ця професія значно зросла, віддзеркалюючи тенденції цифрової реклами та електронної комерції. Взагалі згідно з останніми прогнозами, очікується що глобальний ринок цифрових професій зросте з 73 млн. робочих місць до 92 млн. у 2030 році [38].

Також з кожним роком зростає попит на онлайн-візи, це дозволяє мігрантам легально працювати за кордоном. Тепер мігрант може отримати візу або ж дозвіл на роботу будучи ще в своїй рідній країні. Якщо говорити про країни поза ЄС, такі як Грузія, Вірменія та Узбекистан, то вони також дуже активно розвивають електронні візові системи. Це дозволяє людям зменшити час очікування візи та полегшує загалом процедуру отримання. Окремий напрямок - це такі цифрові кочові візи, вони дають право тимчасового проживання для дистанційної роботи. Завдяки ним фрілансери та працівники іноземних компаній можуть жити та

працювати без порушення трудових законів країни перебування. Такі візи, зазвичай строком на 12 місяців, доступні вже в багатьох європейських державах.

Експерти з кожним роком все більше виокремлюють застосування штучного інтелекту в трудовій міграції, оскільки він спрощує процес відбору кандидата, комунікацію та перевірку документів. Штучний інтелект може аналізувати великі обсяги заявок, тим самим допомагаючи компаніям швидше зіставляти кандидатів із відкритими вакансіями. Так завдяки цьому мігрант можуть швидше отримати свою омріяну вакансію. Різні перекладачі, боти з штучним інтелектом полегшують спілкування мігрантів із роботодавцями та місцевими громадами. Такі системи вже працюють у Латвії, Ірландії, Фінляндії та Грузії, вони відповідають на запитання щодо працевлаштування, візових вимог та соціальної адаптації. Також уряди використовують штучний інтелект для ідентифікації осіб при переході кордону, такі проекти вже працюють в Литві, Угорщині та Фінляндії. Такі сучасні системи моніторингу та ідентифікації допомагають країнам контролювати свої кордони та впливати на міграційні маршрути [37].

Ще однією перевагою цифровізації та глобалізації є те, що мігранти можуть отримати доступ до інформації про напрямки, можливості працевлаштування та юридичні процеси в Інтернеті. Це дозволяє людям ухвалювати більш обґрунтовані рішення та краще планувати переїзд. Зараз існує багато різних освітніх онлайн-платформ, завдяки яким мігранти можуть розвивати необхідні навички та підвищувати свою конкурентоспроможність на ринку праці. Існує купа різних платформ для пошуку роботи чи житла, завдяки яким мігранти можуть контактувати з роботодавцями чи орендодавцями, це сприяє швидшій адаптації та економічній інтеграції [54].

Хотілося б додати ще про зростання міжнародної мобільності, оскільки глобалізація значно спростила процес міжнародної трудової міграції молоді. Завдяки лібералізації ринків праці та міжнародним угодам, молодь може вільно пересуватися по різних країнах, вони можуть легше знаходити роботу в інших країнах без складних візових чи адміністративних процедур. Також міждержавні угоди про трудову міграцію спрощують процес працевлаштування для молодих

спеціалістів. Молоді мігранти можуть брати участь в різних міжнародних освітніх програмах, такі як Erasmus + чи Work and Travel, молоді фахівці можуть отримати освіту чи професійний досвід за кордоном, це підвищує їхню мобільність і шанси отримати престижнішу роботу на глобальному ринку.

Хотілося б ще приділити увагу цифровій міграції, оскільки це нове явище, яке з'явилося нещодавно, воно означає можливість роботи в іншій країні без фізичного переміщення. Цифрова міграція охоплює такі явища як дистанційна робота, фрілансери, аутсорсинг та інші. Завдяки цифровій міграції люди можуть отримати доступ до міжнародного ринку праці без присутності, можуть отримувати вищі та кращі зарплати ніж в своїй рідній країні. Завдяки рис. 2.7 Ми можемо побачити основні форми цифрової міграції. Завдяки різним формам цифрової міграції люди можуть працювати віддалено на міжнародному рівні без фізичного переїзду. Можна сказати, що така міграція поступово стає одним із ключових елементів сучасної економіки, яка відкриває нові можливості для молодих професіоналів.

Фріланс	•Працівники виконують завдання через різні онлайн-платформи(Upwork, Fiverr, Toptal)
Дистанційна робота	•Працівники компанії виконують роботу онлайн перебуваючи в іншій країні
Аутсорсинг	•Компанії передають деякі функції спеціалістам з інших країн(дизайн, маркетинг, ІТ)
Цифрові кочівники	•Працівники працюючи онлайн постійно змінюють місце проживання
Віртуальні команди	•Міжнародні колективи, які взаємодіють через цифрові платформи без фізичної присутності в офісі

Рис. 2.7 - Основні форми цифрової міграції

Джерело: складено автором на основі [56]

Отже можна сказати, що інформаційно-комунікаційні технології принесли багато переваг міграційному процесу, від прийняття рішень перед міграцією до інтеграції в приймаючому суспільстві. Розвиток цифрових технологій дозволяє молодим спеціалістам шукати роботу онлайн, отримувати необхідні знання та оформлювати необхідні документи, будучи в іншій країні. В той же час, міжнародна мобільність зростає завдяки лібералізації ринків праці міжнародним освітнім програмам та міждержавним угодам.

РОЗДІЛ 3

НАСЛІДКИ ТА ПРЕСПЕКТИВИ МОЛОДІЖНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

3.1. Соціально-економічні наслідки трудової міграції молоді в Україні

Трудова міграція молоді в Україні завжди була актуальною проблемою, але після повномасштабного вторгнення вона набула нових масштабів і наслідків. Війна змусила мільйонів українців покинути свою домівку в пошуках більш безпечного та стабільного місця в іншому куточку України або ж взагалі за кордоном. За даними ООН, станом на серпень 2024, в Європі налічувалося близько 6,2 млн. українських біженців та 3,5 млн. внутрішньо переміщених осіб. Стосовно молодіжного сегменту населення варто зазначити, що ще до розгортання повномасштабної військової агресії представники молодого покоління України демонстрували значну схильність до територіальних переміщень, охоплюючи як внутрішньодержавну зміну проживання, так і транскордонну міграцію, до початку війни цей показник становив 39%, у 2023 році цей показник знизився до 25%, однак вже у 2024 році він зріс до 30%.

Взагалі сучасна міграція в Україні характеризується тим, що виїжджають майже виключно жінки та діти, оскільки через військовий стан в Україні чоловіки вимушені залишатись в країні та стати на її захист. Це призвело до значних змін у структурі робочої сили. Через це велика кількість підприємств стискається з нестачею робочої сили і змушені наймати жінок, підлітків та пенсіонерів на посади, які раніше займали чоловіки. Ця ситуація з кожним місяцем створює нові виклики для економіки країни, оскільки через масову міграцію українська економіка не може повною мірою скористатися конкурентною перевагою у вигляді робочої сили та залучити більше інвестицій.

Причини, масштаби та наслідки міграційних процесів дуже сильно впливають на формування та розвиток трудового потенціалу країни. Міграція призводить не лише до кількісних, а й до якісних втрат, оскільки переважно

виїжджають люди працездатного віку з високим рівнем освіти та кваліфікації. Такий відтік дуже послаблює економічний розвиток країни та загалом зменшує її конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці. Окрім скорочення кількості працездатного населення, масова міграція сприяє депопуляції, що впливає на демографічну ситуацію та знижує ймовірність створення молодих сімей в країні.

Вплив трудової міграції на соціально-економічний розвиток хотілося б почати з динаміки кількості трудових мігрантів. Завдяки рис.3.1 ми можемо побачити, що кількість трудових мігрантів протягом 8 років значно зростає. Такий ріст трудових мігрантів обумовлюється низкою чинників, зокрема економічною та політичною нестабільністю після подій на сході України в 2014 році, браком робочих місць, низький рівень заробітної плати в країні та можливістю отримати більш високооплачувану роботу за кордоном. Також додатковий вплив на трудову міграцію мали події 2022 року - війна в Україні, яке змусило багатьох українців покинути країну в пошуках безпеки та фінансової стабільності. Але в 2023 році кількість трудових мігрантів дещо скоротилась через те, що чоловіки не можуть виїжджати за кордон.

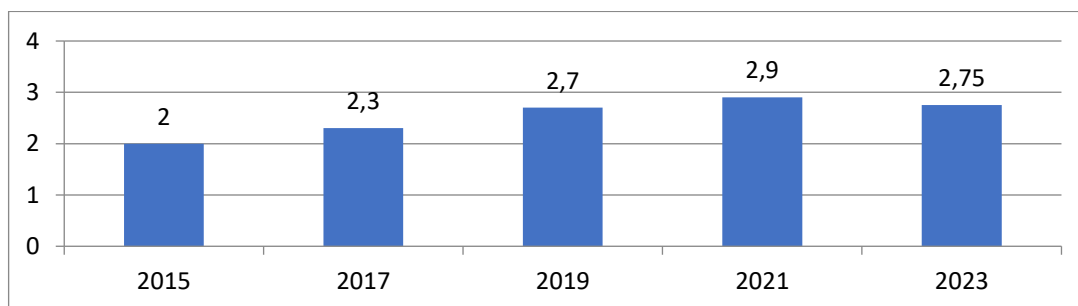

Рис.3.1 - Динаміка кількості трудових мігрантів з України 2015-2023рр.
млн. осіб

Джерело: складено автором на основі[64]

Можна сказати, що трудова міграція відіграє важливу роль у соціально-економічному майбутньому України, створюючи як позитивні так і негативні наслідки. Спершу хотілося б виділити позитивні наслідки трудової міграції молоді в Україні. Завдяки рисунку 3.2. ми можемо побачити, що найголовнішим позитивним наслідком є те, що завдяки міграції мільйони життів українців були врятовані, а в умовах війни це найголовніше. Наступним аспектом є розширення

світогляду. Завдяки міграції молоді люди отримують новий досвід, вони вивчають нову культуру, нову мову, нові знання, це підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку. Грошові перекази, цей аспект взагалі є важливим, особливо для країн, які розвиваються або ж мають економічні проблеми, оскільки завдяки ним ВВП отримує дохід. Молоді мігранти надсилають кошти своїм родинам в Україну, це підтримує їхній рівень споживання та економічну стабільність в країні. Так наприклад у 2024 році грошові перекази сягнули позначки у 9508 млн. дол. США, але ця цифра менша на 17,2% ніж у 2023 році. Поглянувши в додаток В, на рисунок В.8 ми можемо побачити динаміку грошових переказів в Україну з 2014 по 2024рр. Так ми можемо побачити, що кількість грошових переказів за цей період значно зросла, що має позитивний вплив на економіку нашої країни, з 2014 року до 2024 року грошові перекази зросли з 6489млн. дол. США до 9508 млн. дол. США.

Наступним позитивним наслідком ми б хотіли виділити набуття нових професійних навичок, оскільки завдяки міграції, молодь може отримати нові знання в закордонних університетах. Вони можуть отримати новий досвід роботи в престижних міжнародних компаніях, тим самим після повернення вони сприяють підвищенню кваліфікації робочої сили в країні. Процеси трудової міграції сприяють встановленню нових соціальних зв'язків із громадянами інших країн, а в свою чергу це сприяє інтеграції України у світову спільноту. До прикладу, після початку війни велика кількість українців опинилися за кордоном, ці українці почали активно взаємодіяти з місцевими жителями. Вони сприяють поширенню знань про українську культуру, традиції та цінності, це підвищує обізнаність інших громадян про Україну. Також завдяки українській діаспорі формується широка міжнародної підтримки, організовують різні мітинги в підтримку України, благодійні ініціативи, що сприяє зміцненню міжнародних відносин та політичних інтересів країни. Тимчасова міграція також сприяє міжнародному обміну знаннями. Повертаючись на батьківщину, мігранти привозять із собою нові навички, знання, сучасні технології, інноваційні підходи та ідеї, набуті під час перебування за кордоном. Говорячи за останній позитивний наслідок, то це розвиток підприємств, оскільки повернення мігрантів з капіталом та досвідом

сприяє відкриттю власного бізнесу в країні, тим самим покращуючи економічний стан країни.

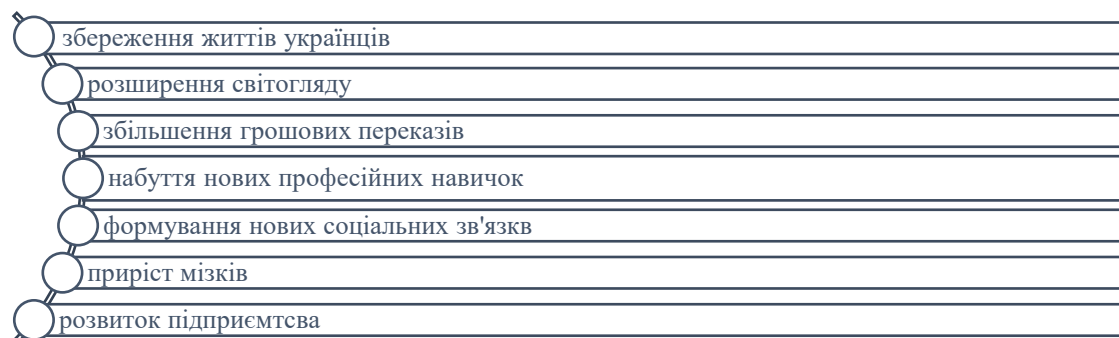

Рис. 3.2 - Позитивні наслідки трудової міграції молоді в Україні

Джерело: складено автором на основі[16]

Тепер проаналізуємо негативні наслідки трудової міграції в Україні. Перше на щоб хотілося б звернути увагу це відтоків мізків та втрата спеціалістів, на мою думку, це такий найважливіший аспект, оскільки через трудову міграцію молоді існує серйозна загроза втрати перспективних спеціалістів. Молодь, особливо студенти, швидше адаптуються до нових умов, тому велика кількість студентів обирає навчання в іноземних університетах, через це країна втрачає перспективних фахівців, в той же час це уповільнює розвиток економіки країни. Також велика частина трудових мігрантів переїжджає за кордон через вищі зарплати та кращі умови, це призводить до скорочення молодіжного сегмента населення, що впливає на загальну демографічну ситуацію. Також виїзд молодих людей призводить до порушення вікової та гендерної нерівності. Зараз Україна стискається з проблемою зменшення працездатного населення, тоді як частка літніх людей зростає, через це збільшується навантаження на соціальну та пенсійну систему. Трудова міграція призводить до скорочення робочої сили та дефіциту кадрів, тому в багатьох сферах економіки (інженерія, медицина, ІТ, будівництво та сфера обслуговування) є нестача кваліфікованих працівників. Тому втрата молодих спеціалістів, які б могли робити свій внесок у ВВП країни, послаблює економічний потенціал України. Також я б хотіла додати про те, що Україна входить до країн, які значною мірою залежать від грошових потоків, оскільки ці кошти підтримують економіку та соціальну сферу країни. Відтік валюти також займає певне місце в негативних наслідках, оскільки громадяни України використовують свої накопичення за

межами країни, а це позначається на економічній нестабільності країни. Так наприклад, у травні 2022 року було зафіксовано, що українці витрачали близько 2 млрд. дол. США щомісяця.

Також існує в світі теорія “конвергенції” або теорія наближення, ця теорія описує ймовірну тенденцію повернення мігрантів до рідної країни у випадку серйозних проблем зі здоров’ям, вона вказує на те, що країна походження експортує працездатних громадян, тоді як до країни вони повертаються з погіршеним станом здоров’я та зниженою працездатністю.

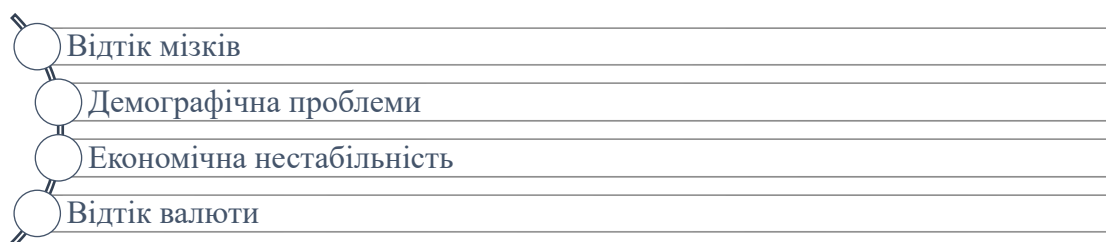

Рис. 3.3 - Негативні наслідки трудової міграції молоді в Україні.

Джерело: складено автором на основі[16]

Отже, трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, вона сприяє збереженню життів, розширенню міжнародних зв'язків, професійному зростанню мігрантів та переказів в економіку країни. Але з іншого боку, вона призводить до відтоку кваліфікованих кадрів, посилює демографічну кризу та створює дисбаланс у гендерній та віковій структурі населення. Таким чином, питання трудової міграції молоді потребує комплексного та системного підходу.

3.2. Аналіз законодавчого регулювання трудової міграції в Україні

Міжнародна трудова міграція як соціально-економічне явище потребує комплексного регулювання як у правовій, так і в економічній сферах. Беручи участь в обміні робочою силою, країни повинні контролювати соціальний, віковий і професійний склад мігрантів, а також імміграцію та еміграцію іноземних

працівників. Для цього уряди створюють спеціалізовані державні та міжурядові інституції та делегують завдання щодо регулювання міграційних процесів відповідним міністерствам, зокрема міністерствам праці, внутрішніх та закордонних справ. Одним із основних завдань цих органів є визначення масштабів і структури міграційних потоків, які набувають все більшого значення для міждержавного та національного балансу трудових ресурсів.

Загалом у світі існує кілька міжнародних організацій, котрі займаються різними аспектами міжнародної міграції, вони включають захист прав біженців, контроль за умовами праці мігрантів та сприяння грошовим переказам. Однак однієї єдиної такої глобальної інституції, яка б могла відповідати за управління міжнародної міграції в цілому або ж трудовою міграцією не існує. Вплив на ці процеси здійснюють такі організації, як Міжнародна організація праці, Світова організація торгівлі, Світовий банк та Міжнародний валютний фонд. Сьогодні питання міграцій та трудової зайнятості закріплені лише у двох міжнародних угодах - це Міжнародна конвенція про права всіх трудових мігрантів (1990) та Генеральна угода про торгівлю послугами в межах СОТ.

Якщо говорити про Україну, то Конституція України закріплює основні принципи у сфері міграції, зокрема гарантує свободу пересування, недопущення дискримінації та рівність усіх перед законом. Міграційне законодавство України передбачає широкий комплекс законів і нормативно-правових актів, які регулюють різні аспекти міграційних процесів. Завдяки рис.3.4 ми можемо побачити основні Нормативно-правові акти у сфері трудової міграції. Сюди входить: Закон України “Про імміграцію”, “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, “Про зайнятість населення”, “Про зовнішню міграцію”, “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав трудових мігрантів та боротьби з шахрайством у працевлаштуванні за кордоном” та “Про біженців та осіб, які потребують додаткового чи тимчасового захисту”[23].

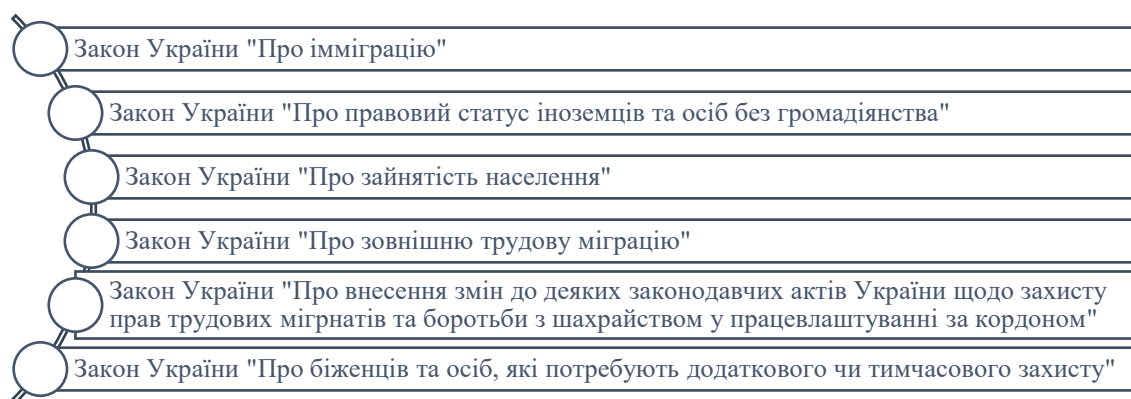

Рис. 3.4 - Нормативно-правові акти у сфері трудової міграції

Джерело: створено автором на основі[23]

Також хотілося б додати про те, що нормативно-правове регулювання трудової міграції в Україні відповідає міжнародним нормативно-правовим актам, сюди входять Європейська конвенція Ради Європи про правовий статус трудящих-мігрантів від 24.11.1957 №ETS N 93, Україна її ратифікувала 16.03.2007р.[9], Конвенція МОП про примусову чи обов'язкову працю від 28.06.1930 (Україна ратифікувала 10.08.1956р.)[13], Конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав учасниць Співдружності Незалежних Держав від 14.11.2008 (Україна ратифікувала 21.12.2011р.)[15] та Конвенція МОП “Про зловживання в галузі міграції та про забезпечення трудящих-мігрантам рівності можливостей ставлення” (підписана 24.06.1975р.)[14].

Провідну роль у встановленні нормативних засад та регулюванні транскордонних потоків трудових мігрантів відіграють дві глобальні інституції: Міжнародна організація з міграції (МОМ) та Міжнародна Організація праці (МОП). Міжнародна організація праці встановлює міжнародні трудові норми у вигляді конвенцій та рекомендацій, які визначають мінімальні стандарт ключових трудових прав. Вони охоплюють різні аспекти, такі як свобода асоціації, право на організацію та колективні переговори, заборона примусової праці та тощо. Головними стратегічними цілями МОП є дотримання фундаментальних принципів прав у сфері праці, розширення можливостей для працівників, справедлива оплата праці, підвищення рівня соціального захисту та інші. Зокрема в Конвенції МОП № 97 “Про трудящих-мігрантів” та Конвенції МОП № 143 прописані права трудових мігрантів та зобов'язання держав щодо їхнього захисту[21].

Взагалі Співпраця України з Міжнародною організацією праці почалася у 1954 році, коли Україна стала її членом, вона базується на реалізації Програми гідної праці, яку Міністерство соціальної політики України підписало спільно з МОП у квітні 2012 року. Основна мета цієї програми - це сприяти гідній праці як ключовому чиннику підвищення продуктивності та розвитку соціально-трудової сфери в Україні. Цей документ визначає стратегічні цілі та очікувані результати заходів, які реалізуються МОП спільно з її тристоронніми партнерами в Україні. Говорячи про пріоритетні завдання цієї програми, якщо поглянути в Додаток на рисунок В.9, то можна побачити, що сюди входить підвищення рівня зайнятості та соціального захисту, забезпечення рівності можливостей, недискримінація у сфері праці та інші. Ця програма оновлюється раз на декілька років та визначає різні пріоритети державної соціальної політики[21,32].

Міжнародна організація з міграції здійснює управління організованими та спланованими міграційними процесами, з урахуванням різних потреб країн, як емігрантів, так і держав-реципієнтів. Особливий акцент робиться на переміщенні кваліфікованих фахівців для сприяння економічному, соціальному та культурному розвитку сприяючих країн. Також МОМ займається організацією з міграції біженців, переселенців та вимушено переміщених осіб. Організація також виконує роль міжнародного форуму, де країни-учасниці обговорюють нагальні проблеми та заходи щодо їхнього уникнення.

Якщо говорити про Міжнародну організацію з міграції (МОМ), то вона здійснює свою діяльність в Україні відповідно до угоди, підписаної 3 грудня 1999 року між цією організацією та Кабінетом Міністрів України. Завдяки рисунку 3.5 ми можемо розглянути основні програми МОМ, які вона здійснює на території України. З початком повномасштабної війни в Україні МОМ переорієнтувала свої програми та проекти. У період з лютого 2022 року по березень 2023 рік вона підтримала близько 3 млн. осіб. Організація допомагала з забезпеченням непродовольчими товарами, засобами гігієни, з забезпеченням грошової допомоги, медичної підтримки, надавала психологічну допомогу та інші види гуманітарної допомоги [43].

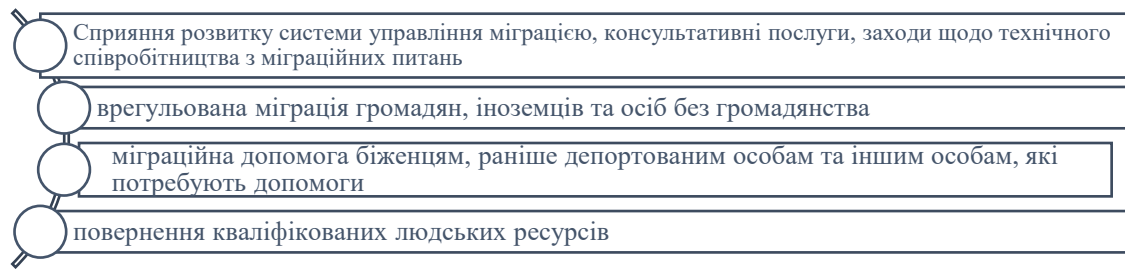

Рис. 3.5 - Програми MOM в Україні

Джерело: створено автором на основі[34]

Якщо говорити про основні завдання MOM у сфері трудової міграції, то завдяки рис.3.6 ми можемо побачити, що перш за все це забезпечення підтримки політики. Організація надає урядам консультативну та технічну підтримку, допомагаючи розробляти законодавства та інституційні структури для прозорого та ефективного управління міграційними процесами. Також MOM сприяє впровадженню заходів, спрямованих на захист трудових мігрантів, допомагає їм краще розуміти свої права та обов'язки. MOM проводить різні інструктажі для підтримки працівників, допомагає краще адаптуватися до умов праці та можливих викликів. Також організація підтримує інтеграцію та залучення трудових мігрантів до нових спільнот, сприяючи їхньому доступу до послуг та можливостей працевлаштування.

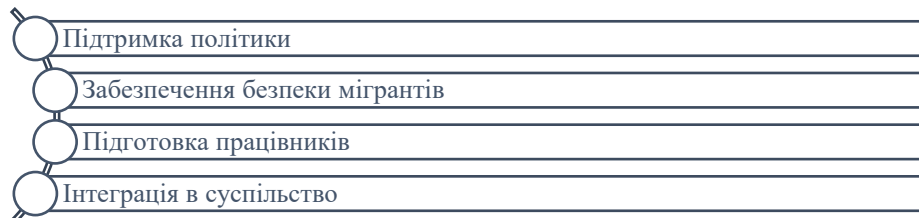

Рис.3.6 - Основні цілі MOM у сфері трудової міграції

Джерело: складено автором на основі [43]

Також хотілося б додати про те, що Міжнародна Організація праці ухвалила ряд конвенцій щодо статусу трудових мігрантів. У 1990 році Організація Об'єднаних Націй схвалила документ, який регламентує трудову міграцію - Міжнародну конвенцію про захист прав усіх трудових мігрантів та членів їхніх сімей. Однак ці нормативні акти мають здебільшого рекомендаційний та декларативний характер, зосереджуючись на правах мігрантів у межах національних ринків праці, а не регулюванні процесів міждержавного переміщення робочої сили.

Основні міжнародна правові акти, зокрема Загальна декларація прав людини, Міжнародні пакти про громадянські, політичні, економічні, а також соціальні права, Європейська конвенція з прав людини, яка була імплементована у законодавство у 1997 році, спрямовані на забезпечення захисту прав усіх осіб, включаючи мігрантів. Україна приєдналася до численних міжнародних угод у сфері міграції, зокрема до Женевської конвенції про статус біженців, протоколів щодо протидії незаконному ввезенню мігрантів і торгівлі людьми, які є частиною Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, а також до Європейської конвенції про правовий статус трудових мігрантів і Конвенції Співдружності Незалежних Держав, що регулює правовий статус трудових мігрантів та їхніх сімей [31].

Отже, трудова міграція є невід'ємною частиною соціально-економічного процесу, яка потребує ефективного правового регулювання як на національному, так і на міжнародному рівні. Україна активно удосконалює власну нормативно-правову базу у сфері трудової міграції, спираючись на міжнародні стандарти та угоди. Законодавчі акти, які діють в країні, спрямовані на врегулювання імміграційних та еміграційних процесів, захист прав трудових мігрантів та боротьбу з незаконним працевлаштуванням. Якщо говорити про контекст сучасних викликів, пов'язаних з війною. В Україні, то особливого значення набуває міжнародна підтримка у захисті прав українських мігрантів та забезпеченні їх доступу до базових соціальних послуг.

3.3. Інструменти та механізми вдосконалення управління міграційними процесами молоді

Питання управління міграційними процесами молоді набуває критичного значення для майбутнього соціально-економічного розвитку України, особливо в контексті демографічної кризи та масового виїзду молодих фахівців за кордон.

Враховуючи масштаби міграційних процесів після повномасштабного вторгнення у 2022 році, впровадження ефективних інструментів та механізмів управління цим процесами стає пріоритетним завданням державної політики.

Як вже ми розглянули в попередніх розділах, основними причинами міграції молоді були різні економічні причини (вища заробітна плата, кращі умови праці), безпекові, освітні (краща освіта, міжнародний досвід), вищий рівень життя та політичні причини (корупція, прозорість державних інституцій), а також сімейні та культурні причини. І як ми можемо побачити протягом останніх років збільшується кількість молодих українських трудових мігрантів. Однак при впровадженні ефективних механізмів управління міграційними процесами та створенні сприятливих умов для повернення молоді в Україну можливе суттєве скорочення цих показників у найближчі п'ять років.

Для того, щоб визначити ефективні інструменти та механізми повернення молоді в Україні необхідно зробити аналіз факторів, завдяки яким можна утримати молодь від виїзду за кордон. Якщо поглянути в Додаток на таблицю В.3, можна побачити ці основні фактори. Ми можемо побачити, що близько 23,48% та 24,65% опитуваних відповідали, що для них вагомим питанням є гідні умови праці, якість життя в Україні та високі заробітні плати. Серед інших факторів молоді люди зазначили можливість професійного зростання, кар'єрного росту (26,39%), соціально-економічну стабільність в Україні (23,66%) та сприятливі умови для відкриття та ведення бізнесу (26,28%). Також вагомим фактором залишається пошук роботи за спеціальністю в Україні (62,61%), що вказує на те, що для студентів пошук роботи стоїть в пріоритеті. Але є суттєва частка молоді, яка не бачить перешкод для міграції, це майже 30%. Тож, завдяки цьому аналізу ми тепер можемо знайти оптимальні інструменти та механізми завдяки яким можна буде залучати молодих українців до повернення в Україну [62].

Взагалі, на мою думку, ефективне управління міграційними процесами української молоді потребує такого комплексного підходу, що поєднує економічні, кар'єрні, освітні та наукові інструменти. Особливий акцент при цьому має робитися на створенні умов для повернення саме молодих українців на

батьківщину. Завдяки рис. 3.6 ми можемо побачити такі основні інструменти повернення молоді в Україну. Перш за все хотілося б поговорити про економічні інструменти, оскільки як вже ми побачили для молодих українців є вкрай необхідним мати хороші умови праці, високу заробітну плату та сприятливі умови для відкриття та ведення бізнесу, тож можливо запровадити пільгове оподаткування для молодих підприємців, які повернулись за кордону, можливо знизити податкову ставку на 30-50% протягом перших трьох років діяльності, в майбутньому це може сприяти заснуванню близько 15-20 тис. нових молодіжних підприємств щороку, це матиме також свій позитивний вплив на створенні нових робочих місць, що дасть більшій кількості молодих українців можливість працювати. Необхідно запровадити різні грантові програми для стартапів, для того щоб утримати висококваліфіковану молоді та залучити тих, хто вже виїхав за кордон. Можливо запровадити різні кредитні програми на житло, наприклад знизити кредитний річний відсоток, завдяки такій програмі можна забезпечити більше сімей житлом, це буде стимулювати народжуваність, що має стратегічне значення для демографічної безпеки України. Якщо говорити про кар'єрні можливості, то можливо запровадити можливість державної підтримки фахівців у стратегічно важливих галузях, таких як медицина, освіта, аграрія, інженерія тощо. Можливо надати державну підтримку стартапів у вигляді субсидіювання заробітних плат, що передбачає компенсацію роботодавцям до 30% витрат на оплату праці молодим спеціалістам протягом першого року роботи, також сюди можна додати надання безповоротної фінансової допомоги для молоді, яка повертається з-за кордону і відкриває свій власний бізнес в Україні.

Освітні програми займають велике місце у забезпеченні конкурентоспроможності української молоді та створенні можливостей для якісної освіти без необхідності виїзду за кордон. Перш за все необхідно надати підтримку різним університетським програмам, щоб залучити більше викладачів та дослідників в навчанні студентів. Розширення дуальної освіти з залученням провідних міжнародних та українських компаній може підвищити практичну підготовку студентів та забезпечити працевлаштування до 80% випускників, це

суттєво може знизити мотивацію до трудової міграції. Також можливо залучити міжнародні університети до відкриття своїх філіалів в Україні, це створює можливість отримати визнану у світі освіту без виїзду за кордон. Було б чудово підписати угоди з міжнародними університетами про академічний обмін, які передбачають повернення студентів в Україну після навчання. Велике значення має фінансування стипендій, оскільки повне чи часткове покриття вартості навчання для обдарованих студентів у найкращих українських університетах через грантові програми зменшує відтік талановитої молоді та може залучити до 10 тис. обдарованих студентів щороку. Можливо створити різні платформи для нетворкінгу між молодими спеціалістами, які повернулися та потенційними роботодавцями.

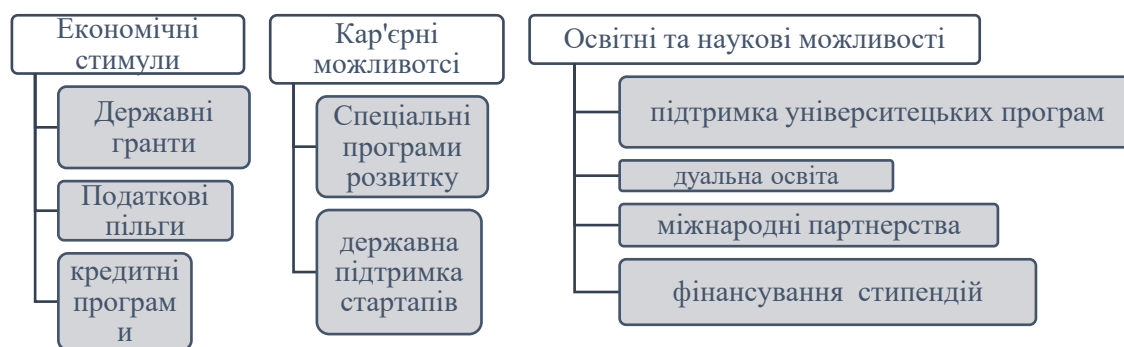

Рис.3.6 - Інструменти повернення молоді в Україну

Джерело: складено автором на основі[60]

Не менш вагоме значення в поверненні молоді в Україну мають соціальні інструменти, я вважаю, що необхідно запровадити програми соціального житла з будівництвом доступного орендного житла для молоді, наприклад щоб людина могла викупити житло після 10 років проживання. Також необхідно підтримувати молоді сім'ї, потрібно збільшити допомогу при народженні дитини до 100 тис. та щомісячні виплати до 5-7 тис. грн.. протягом трьох років, це може по-перше, стимулювати повернення молодих сімей, по-друге, в країні буде краща народжуваність, що є вкрай необхідно зараз під час повномасштабного вторгнення, оскільки велика кількість молодих українців не народжує через маленькі соціальні виплати у вигляді 860 грн. щомісяця.

Поговоримо тепер про механізми повернення, для заохочення повернення молодих спеціалістів в Україну. Завдяки рис.3.7 ми можемо побачити такі основні механізми повернення молоді в Україну. По-перше, можливо започаткувати різні програми для того, щоб молодь після повернення могла відкрити свій власний бізнес, наприклад відкрити програму “Повернись та відкрий”, суть цієї програми - це надання фінансової, юридичної та соціальної підтримки для молодих мігрантів, які повертаються та відкривають бізнес в Україні. За даними експертів такий метод зможе повернути до 5 тис. молодих підприємців щороку та надавати близько до 25 тис. нових робочих місць. Також для таких підприємців можливо надавати податкові канікули, тобто звільняти від податків на 2-3 роки для молодих підприємців. Можливо зробити різні програми “менторства”, тобто залучати вже успішних підприємців до наставництва над молодими бізнесменами, це зможе покращити та підвищити рівень нових бізнесів протягом перших найскладніших років. Якщо говорити про житлові програми, то можливо надавати одноразові субсидії, наприклад 30-40% від вартості житла буде покривати держава для молодих фахівців, які повертаються в Україну, це по-перше буде мати позитивний вплив на повернення саме висококваліфікованих фахівців, по-друге, більша кількість сімей зможе мати свою власну домівку. Необхідно також надавати різні професійні програми розвитку молодих мігрантів, можна працевлаштовувати молодих фахівців у провідні українські компанії, надавати їм конкурентну заробітну плату, надавати безкоштовне навчання для підвищення своєї кваліфікації або ж перекваліфікації. Так Україна зможе повернути більше висококваліфікованих працівників, які зможуть підвищити економічний рівень країни, передати та впровадити свій минулий досвід працювання в міжнародних компаніях та завдяки навчанню адаптувати навички працівників до потреб українського ринку праці. Та і на останок хотілося б приділити увагу освітнім можливостям, оскільки я вважаю, що необхідно приділяти час саме для навчання та покращення своїх навичок, особливо для людей з окупованих територій. Так можливо створити спеціальні програми освіти та працевлаштування для молоді з окупованих територій, забезпечити їх тимчасовим житлом, надавати психологічну

підтримку. Також загалом необхідно створити безпечні умови для навчання та роботи в Україні, покращувати та розвивати системи дистанційної освіти та роботи та надавати стипендії для студентів, які залишаються в Україні або ж повертаються на навчання в Україну. Таким чином, якщо створити сприятливі умови для реалізації потенціалу молоді в Україні, забезпечити їхній захист, більше молоді залишиться та повернеться до країни, що матиме позитивний вплив на всі сфери розвитку та покращення рівня держави.

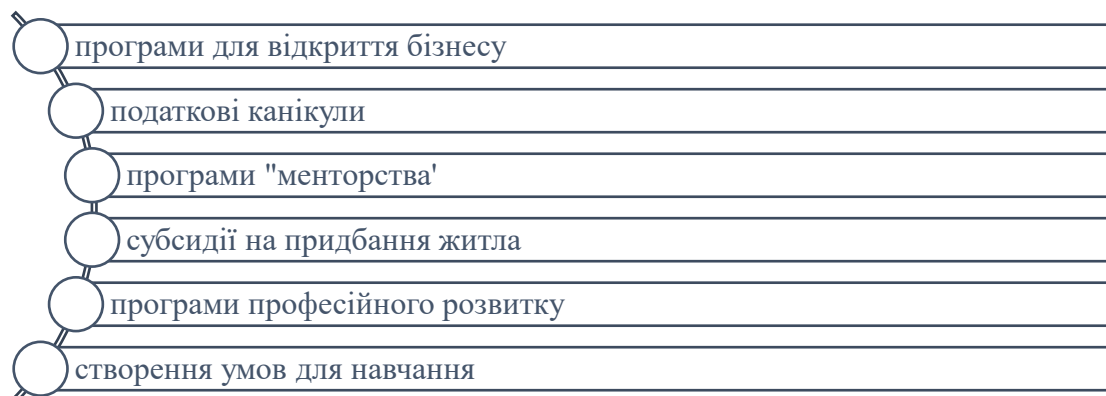

Рис.3.7 - Основні механізми повернення молоді в Україну

Джерело: складено автором на основі[60]

Також можна проаналізувати досвід інших країн у поверненні трудових мігрантів, наприклад США та Швеція мають програми “Returning talent”, яка надає фінансові стимули і податкові пільги для повернення спеціалістів. Ці програми також спеціалізуються на підтримці професіоналів, які прагнуть повернутися до роботи після перерви в кар’єрі. Також Естонія має надзвичайну ефективну модель залучення молоді через розвиток цифрової екосистеми. Країна створила унікальне середовище, де молоді спеціалісти можуть швидко започаткувати власну справу з мінімальними бюрократичними перешкодами. Також вони мають різні урядові програми, які передбачають надання грантів молодим спеціалістам. Ще хотілося б приділити увагу Ірландському досвіду, оскільки вони мають програму “TalentIrish”, яка базується на поверненні талантових фахівців. Вони створили централізовану базу даних закордонних спеціалістів, що дозволяє вести персоніфікований облік потенційних репатріантів, також вони впровадили систему податкових преференцій для тих, хто повертається на батьківщину. Також країна активно співпрацює з приватним сектором для створення привабливих робочих

місць та кар'єрних траєкторій. Цей досвід можна також перейняти в Україні для того, щоб ефективно запровадити усі інструменти та механізми по поверненню молодих спеціалістів в Україну.

Якщо ми поглянемо на таблицю 3.1, то зможе поглянути та проаналізувати прогноз повернення молодих мігрантів до України, якщо всі інструменти та механізми почнуть працювати та мати позитивний вплив на залучення мігрантів. Загалом якщо поглянути на цю таблицю, то можна побачити, що з кожним роком очікується, що все більше мігрантів повернеться до України. У 2025 році очікується, що приблизно 120 тис. осіб повернеться назад до своєї рідної країни., вже у 2027 році ця цифра сягатиме 340 тис. осіб, що приблизно 23,8% від загальної частки молодих мігрантів, а от у 2030 році ця цифра буде 550 тис. осіб, що приблизно 73,8%. Такі цифри можуть мати лише позитивні наслідки для України, оскільки так країна зможе розвивати свою економіку та покращувати її рівень.

Табл. 3.1 - Прогноз повернення молодих мігрантів до України 2025-2030рр.

Рік	Очікувана кількість повернень, тис. осіб	Накопичувальний підсумок	Частка від загальної кількості молодих мігрантів, %
2025	120	120	4,1
2026	230	350	12,1
2027	340	690	23,8
2028	420	1110	38,3
2029	480	1590	54,8
2030	550	2140	73,8

Джерело : створено автором на основі [60]

Отже, ефективне управління міграційними процесами молоді вимагає комплексного підходу, що поєднує різні інструменти та механізми впливу. Реалізація запропонованих інструментів та механізмів сприятиме ефективному управлінню міграційними процесами молоді, зменшенню негативних наслідків відтоку молодих спеціалістів та створенню умов для їх повернення та реінтеграції в Україні, а також розвитку економіки, науки та суспільства загалом, що в перспективі підвищить рівень конкурентоспроможності України на міжнародному рівні.

ВИСНОВКИ

Міжнародна трудова міграція молоді є одним із ключових аспектів сучасної міжнародної економіки, яка впливає як на країни-реципієнтів, так і на країни-донори трудових ресурсів. У глобалізованому світі молоді спеціалісти дедалі частіше шукають можливості для професійної реалізації за межами рідної країни, керуючись соціальними, економічними та освітніми мотивами. Така мобільність відкриває нові перспективи для особистісного розвитку, проте водночас створює виклики для країн, які стискаються з відтоком кваліфікованої робочої сили.

В дипломній роботі було систематизовано та поглиблено теоретичні засади дослідження молоді. Було встановлено, що молодіжна трудова міграція є складним соціально-економічним явищем, яке характеризується високою мобільністю, адаптивністю та чутливістю до глобальних трансформацій. Визначили, що трудова міграція - це насамперед тимчасове або тривале переміщення з метою працевлаштування, покращення рівня життя чи отриманням кращої освіти. Міграція може набувати двох видів - зовнішня або ж внутрішня, це пов'язано зі зміною місця проживання, тобто переміщення населення в межах однієї країни чи через державні кордони. Завдяки глибокому дослідженню було класифіковано міграцію за критеріями: тривалість, правовий статус, спрямованість, рівень кваліфікації, мета та способом організації.

Дослідження причин молодіжної трудової міграції в умовах глобалізації дозволило виявити комплекс соціально-економічних, політичних, демографічних та освітніх чинників. Доведено, що основними детермінантами міграційної активності української молоді є значний розрив у рівнях оплати праці порівняно з розвиненими країнами, обмежені можливості професійного розвитку, нестабільність політичної ситуації в країні, а також прагнення підвищити рівень життя. Завдяки цьому ми можемо сказати, що трудова міграція є прямим наслідком економічної нестабільності, коли країна в якій знаходиться людина не може забезпечити належного рівня життя.

Теоретичне вивчення трудової міграції дає змогу пояснити причини, розробити ефективні стратегії управління міграційними потоками, тому завдяки економічним теоріям, соціологічним моделям, різним політичним підходам та концептуальним засадам ми змогли краще зрозуміти природу трудової міграції, її вплив на суспільство та перспективи подальшого розвитку в умовах глобалізації. Так наприклад, Британський географ Ернест Равенштейн вважається першим теоретиком, який систематизував знання про міграційні процеси, він визначив основні методи та положення щодо аналізу міграційних процесів, зокрема сюди входять те, що активний перерозподіл населення ще й досі відбувається по всьому світу, що сільське населення має більшу мобільність, ніж міське чи про те, що кожен міграційний потік супроводжується зворотнім. Важливий внесок у вивчення трудової міграції також зробили Евертт Лі, який виявив теорію “push-pull”, М. Тодаро, який визначив неокласичну теорію трудової міграції чи С. Сассен, який розглянув міжнародну міграцію з боку побічних продуктів глобального капіталізму.

Аналіз глобальних тенденцій молодіжної трудової міграції засвідчив посилення мобільності молоді та зростання масштабів міжнародних міграційних потоків. Сучасний ринок праці характеризується низкою тенденцій: зростанням глобального розриву в умовах праці, підвищенням мобільності населення, структурними змінами у сфері зайнятості, нестачею кваліфікованих працівників, уніфікацією та старінням трудового потенціалу. Особливе значення має молодь, яка становить близько 10% від загального числа міжнародних мігрантів, проте є найбільш мобільною категорією, що активно формує щорічні міграційні потоки. За даними UNICEF, станом на 2021 рік серед 281 млн мігрантів у світі кожен п'ятий — людина віком 20–35 років, а 36 млн — це діти. Основною причиною трудової міграції для молоді є економічні чинники, на другому місці — освітні можливості, політичні фактори, сімейні обставини та інше Молодь обирає для міграції країни з вищим рівнем життя, зокрема, такі як Швейцарія, Норвегія, США, Німеччина та Канада. Також привабливими є країни із середнім рівнем доходів, як-от Іспанія, Італія, Чехія та Польща. Суттєвим чинником зростання молодіжної трудової

міграції стала пандемія Covid-19, яка у 2019–2021 рр. спричинила втрату 8,7% робочих місць серед молоді проти 3,7% серед дорослого населення. Це пояснюється тим, що молодь переважно зайнята у менш захищених формах зайнятості — тимчасовій, сезонній, неповній — і першою підпадає під скорочення в умовах кризових явищ.

Аналіз даних щодо регіональної міграції свідчить про значні відмінності у міграційних потоках між різними частинами світу. Зокрема, для Африки характерна переважно внутрішньо регіональна міграція, тоді як у Латинській Америці та Карибському басейні більшість мігрантів обирає переїзд за межі регіону, найчастіше до Північної Америки. Говорячи про Україну, з кожним роком зростає частка мігрантів і країна є одним з найбільших донорів трудових ресурсів, основними країнами призначення для українських мігрантів стали: Польща, Німеччина, Чехія, США та Канада.

Цифровізація та глобалізація суттєво змінили трудову міграцію молоді, спростивши доступ до міжнародного ринку праці. Завдяки розвитку цифрових технологій молодь може дистанційно шукати роботу, подавати заявки та проходити співбесіди онлайн. Поширення цифрових платформ і сервісів дозволяє не лише знаходити вакансії, а й отримувати освіту та нові професійні навички. Глобалізація сприяє спрощенню процедур працевлаштування через міжнародні угоди та програми обміну для молоді. Зростає популярність дистанційної роботи, яка дозволяє співпрацювати з іноземними компаніями без фізичного переїзду. Використання цифрових сервісів і штучного інтелекту оптимізує процеси відбору кандидатів і взаємодії між мігрантами, роботодавцями та державними установами. У підсумку цифровізація і глобалізація розширили можливості молоді для працевлаштування за кордоном, сприяючи мобільності, доступу до знань і розвитку нових форм трудової міграції. Окрім того, цифрові інструменти дозволяють ефективніше контролювати умови праці мігрантів і забезпечувати їх правовий захист. Це створює передумови для формування більш безпечного та прозорого міжнародного ринку праці.

Міжнародна трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки для України. Завдяки дослідженню ми визначили, що до позитивних аспектів відносять: збереження життів українців, розширення світогляду, збільшення грошових переказів, приріст мізків та набуття нових професійних навичок, з іншого боку до негативних наслідків ми віднесли: відтік мізків, демографічні проблеми, економічну нестабільність та відтік валюти. Особливо гострою проблемою є відтік мізків, коли країну залишають найбільш талановиті та висококваліфіковані молоді фахівці. Але вкрай важливо зберегти для України свій освітній, гуманітарний та науковий потенціал.

На підставі аналізу законодавчого регулювання трудової міграції в Україні та вивчення міжнародного досвіду було запропоновано інструменти та механізми вдосконалення управління міграційними процесами молоді. Ключовими напрямками державної політики мають стати - створення сприятливих умов для професійної самореалізації молоді в Україні через розвиток підприємств чи підвищення якості освіти. Необхідно розробляти цільові програми для заохочення повернення молодих мігрантів та залучення їх ресурсів для розвитку національної економіки, можливо надавати різні гранти, надавати субсидії чи податкові канікули. Також можна надавати державну підтримку молодим підприємцям, які готові повернутися та відкрити свій власний стартап в Україні. Реалізація запропонованих заходів дозволить трансформувати проблему молодіжної трудової міграції у факторі соціально-економічного розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архів журналу “Соціальне право”. 2019. № 1-2. URL: http://soclaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2019/1-2/1-2_2019.pdf. (Дата звернення: 22.02.2025);
2. Безуглий П.Г. Теоретичні засади дослідження міграційних процесів. Політичне життя. 2018 №1. 5-13с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pollife_2018_1_3 (Дата звернення: 22.02.2025);
3. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2010 URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63919/80-Kravchenko.pdf> (Дата звернення: 22.02.2025);
4. Боброва Д. Дон О. Міжнародна трудова міграція та її вплив на ринок праці України в умовах військової агресії РФ. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/82/1182.pdf> (Дата звернення: 22.02.2025);
5. Блюк Н.В. Методологічні підходи до вивчення трудової міграції в Україні. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2021/33.pdf (Дата звернення: 25.02.2025);
6. Будкін В.С. Міжнародна міграція робочої сили. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. К.: Знання України, 2004 . Т.2. 812 с.
7. Вісник Одеського національного університету. Правознавство. Одеса. 2020. Вип. 54, ч. 1. URL: https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc54/part_1/juspradenc54-1.pdf (Дата звернення: 23.02.2025);
8. Вплив війни на молодь України. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-12/undp-impact-of-war-on-youth-in-ukraine_0.pdf?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 23.02.2025);
9. Закон України “Про зовнішню трудову міграцію” станом на 14.10.2023р./ Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19> (Дата звернення: 23.02.2025);

10. Закон України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” 22.09.2011 №3773-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> (Дата звернення: 14.03.2025);

11.Зараз у світі переміщено майже 37 мільйонів дітей - більше, ніж коли-небудь. URL:https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/copy-nearly-37-million-children-displaced-worldwide-highest-number-ever-recorded?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 25.02.2025);

12.Корчевська Л. О. Інтеграція України до світового ринку праці через використання трудового потенціалу. Донецьк. нун. Ун-т. Донецьк, 2006. 20 с.

13.Конвенція МОП про примусову чи обов’язкову працю від 28.06.1930 №29 (ратифікована від 10.08.1956) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text (Дата звернення: 14.03.2025);

14.Конвенція МОП “Про зловживання в галузі міграції та про забезпечення трудящих-мігрантам рівності можливостей ставлення” (підписана 24.06.1975р. №143 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_163#Text) (Дата звернення: 14.03.2025);

15.Конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав учасниць Співдружності Незалежних Держав від 14.11.2008 (ратифікована 21.12.2011р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_j82#Text (Дата звернення: 14.03.2025);

16.Кукурудза І. І., Ромащенко Т.,І. Україна у світових процесах трудової міграції. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/175/1/%D0%9A%D1%83%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B7%D0%B0_%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82.pdf (Дата звернення: 14.03.2025);

17.Кушнір Н. О., Сюсько О. І. Актуальні тенденції трудової міграції молоді в умовах глобалізації та їхній вплив на економіку країни. URL:http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/39_2021ua/21.pdf (Дата звернення: 25.02.2025);

18.Малиновська О. А. Україна, Європа, міграція: міграція населення України в умовах розширення ЄС. О. А. Малиновська. К.: Бланк-Пресс, 2004. 171 с.

19.Міжнародні економічні відносини та світове господарство. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51578/1/%D0%A3%D0%B6%D0%9D%D0%A3%20%E2%84%9639_2021.pdf (Дата звернення: 25.02.2025);

20.Міжнародна трудова міграція. URL: <https://buklib.net/books/32889/> (Дата звернення: 25.02.2025);

21.Міжнародна організація праці МОП. Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2609-labour> (Дата звернення: 14.03.2025);

22.Населення України. Трудова еміграція в Україні. к.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України . Київ . 2010. 233с.

23.Нормативно-правові акти у сфері трудової міграції. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=a54685ca-d775-4400-a1d0-3fd74db1e52a&title=NormativnopravovaBazaUSferiTrudovoiMigratsii> (Дата звернення: 14.03.2025);

24.Осьомова М. Н., Бойченко А. В. Глобалізація світового господарства : навчальний посібник . М. Н. Осьомова. А. В. Бойченко. М. : ИНФА - М, 2011. 271с.

25.Пагодієнко В. В. Методичний інструментарій дослідження міжнародної трудової міграції в умовах глобалізації. Економічний простір. 2020. № 164. 7-12с.

26.Правові основи міжнародної економічної діяльності навч. посіб. С. В.Фомішин, І. Д. Шутак. Київ: Кондор, 2009. 454 с.

27.Причини міжнародної міграції робочої сили та її види. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19307/> (Дата звернення: 23.02.2025);

28.П'ятковська О. Класифікація видів міжнародної трудової міграції: окреслення операційних понять URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/1096/2/GEB_2011_v30_No1-

О_P%27yatkovska-Classification_of_international_labor_migration_30.pdf (Дата звернення: 23.02.2025);

29.Роговенко О. В. Теорії міграції: соціально-трудоий аспект. URL:https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc54/part_1/24.pdf (Дата звернення: 25.02.2025);

30.Середня зарплата у різних країнах. URL:<https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/world/> (Дата звернення: 27.02.2025);

31.Соціальна робота у період кризових змін. Сучасні візії. Колективна монографія за наук. ред. Ю. В. Пелеха. Луцьк: Волинські обереги, 2023. 308с. URL:http://repository.rshu.edu.ua/id/eprint/12616/1/%D0%9F%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D1%85_%D0%AE_%D0%92_%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D1%83%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD.pdf (Дата звернення: 14.03.2025);

32.Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса. Державний університет «Одеська політехніка», 2021. URL: https://economics.net.ua/files/science/admin_men/2021/tezy.pdf (Дата звернення: 27.02.2025);

33.Угода між Кабінетом Міністрів України та міжнародною організацією з міграції щодо статусу Міжнародної організації з міграції в Україні та співробітництва у сфері міграції від 03.12.199 (ратифіковано 13.07.2000р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_411#Text (Дата звернення: 14.03.2025);

34.Шепель Т. В., Наконечна В. І. Соціально-економічні наслідки міграції трудових ресурсів України та механізми їх регулювання. URL:

<https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/501/487/> (Дата звернення: 27.02.2025);

35.Шкурат М., Бартош А., Щербата А. Вплив міжнародної трудової міграції на соціально-економічний розвиток України. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/89/1346.pdf> (Дата звернення: 27.02.2025);

36. Шові перекази в Україну URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/transfer/> (Дата звернення: 14.03.2025).

37. Digitalisation and labour migration: the use of modern technology? Challenges and opportunities. URL: <https://www.pragueprocess.eu/en/resources/repository/34-briefs/379-digitalisation-and-labour-migration-the-use-of-modern-technology-challenges-and-opportunities> (Дата звернення: 23.02.2025);

38.Future digital Jobs: statistics on growth across income levels by 2030. URL: <https://www.matsh.co/en/statistics-on-digital-job-growth-by-income-level/> (Дата звернення: 27.02.2025);

39.How ha digital technology changed migrants' lives? URL:<https://blogrecherche.wp.imt.fr/en/2018/12/20/digital-technology-migrants-lives/> (Дата звернення: 22.02.2025);

40.Impact of digitalization on the labour market: the case of North Macedonia. URL: https://www.researchgate.net/publication/375428931_The_Impact_of_Digitalization_on_the_Labour_Market_The_Case_of_North_Macedonia/fulltext/654a31bb3fa26f66f4e2581d/The-Impact-of-Digitalization-on-the-Labour-Market-The-Case-of-North-Macedonia.pdf?origin=publication_detail&_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uRG93bmhvYWQiLCJwcmV2aW91c1BhZ2UiOiJwdWJsaWNhdGlvb3I9fQ (Дата звернення: 27.02.2025);

41.International Migration Law: Glossary on Migration / International Organization for Migration URL: www.iom.int. (Дата звернення: 23.02.2025);

42. International Migration 2020 Highlights URL:
http://www.un.org.development.desa.pd/files/undesa_pd_2020_international_migration_highlights.pdf (Дата звернення: 25.02.2025);

43. International Organization for Migration. MOM в Україні. URL:
<https://ukraine.iom.int/uk/mom-v-ukrayini> (Дата звернення: 14.03.2025);

44. Infographic: A global overview of human migration URL:
<https://www.statista.com/chart/28351/global-net-per-capita-migration-by-country/> (Дата звернення: 25.02.2025);

45. Labour migration in 2022. URL:
[https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration-statistics#:~:text=According%20to%20the%20latest%20available,force%20\(ILO%2C%202024\)](https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration-statistics#:~:text=According%20to%20the%20latest%20available,force%20(ILO%2C%202024)) (Дата звернення: 25.02.2025);

46. Labour migration. 20 November 2024. URL:
<https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration-old> (Дата звернення: 27.02.2025);

47. Labour migration in 2022. URL:
<https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration-statistics> (Дата звернення: 27.02.2025);

48. Migration and asylum in Europe - 2024 edition. URL:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2024> (Дата звернення: 27.02.2025);

49. Salt J. Migration Processes among the highly skilled in Europe // International Migration Review. - 1992. №26(2).- p.484-505

50. Statistical brief. International Labour Organization. June 2021. URL:
<https://www.ilo.org/media/8151/download> (Дата звернення: 25.02.2025);

51. Statistics on migration to Europe. URL:
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en (Дата звернення: 23.02.2025);

52. Migration and asylum in Europe - 2024 edition. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2024> (Дата звернення: 27.02.2025);

53. The countries that attract the most migrants. URL: <https://www.statista.com/chart/30815/top-destination-countries-for-international-migrants/> (Дата звернення: 23.02.2025);

54. The impacts of technology on migration: From Decision Making to Integration. URL: <https://intdev.tetrattech.com.au/news/the-impacts-of-technology-on-migration-from-decision-making-to-integration/#> (Дата звернення: 23.02.2025);

55. The impact of youth migration on socio-economic development and imperatives of the state policy for preserving the recovery potential of Ukraine. URL: https://www.researchgate.net/publication/386031238_The_impact_of_youth_migration_on_socio-economic_development_and_imperatives_of_the_state_policy_for_preserving_the_recovery_potential_of_Ukraine (Дата звернення: 23.02.2025);

56. The impact of digitalization on the labour market. URL: <https://inovatus.es/index.php/ejbsos/article/download/2683/2564/3530> (Дата звернення: 23.02.2025);

57. The Push and Pull Factors of Asylum Related Migration A literature Review. 2016. URL: <file:///C:/Users/Asus/Downloads/The%20Push%20and%20Pull%20Factors%20of%20Asylum%20%20Related%20Migration.pdf> (Дата звернення: 22.02.2025);

58. UN DESA, 2021 URL: https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2021/05/World-Social-Report-2021_web_FINAL.pdf (Дата звернення: 22.02.2025);

59. Ukraine internal displacement report. URL: <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-12-16-23-january-2023> (Дата звернення: 22.02.2025);

60. Youth migration during war: triggers of positive aspirations and preservation of human resources in Ukraine. URL:

https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/20297/PPM_2024_02_Mulska.pdf (Дата звернення: 22.03.2025);

61. World Development Report 2023. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/18158725-499e-4600-814c-0d0c956aa2a1/content> (Дата звернення: 27.02.2025);

62. World Migration Report 2022. URL: <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022> (Дата звернення: 27.02.2025);

63. World Migration Report 2024. URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/pub2023-047-l-world-migration-report-2024_13.pdf (Дата звернення: 27.02.2025);

64. World migration report 2024. URL: <https://worldmigrationreport.iom.int/msite/wmr-2024-interactive/> (Дата звернення: 27.02.2025);

65. Youth and migration. URL: <https://www.ilo.org/topics/labour-migration/areas-work-labour-migration/youth-and-migration> (Дата звернення: 27.02.2025);

ОГЛЯД ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. World Migration Report 2024 / International Organization for Migration (IOM) / Editor: International Organization for Migration, 2024 Pages : 386
URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/pub2023-047-l-world-migration-report-2024_13.pdf

The International Organization for Migration (IOM) World Migration Report 2024 provides an in-depth analysis of global migration trends, challenges and policy responses. It covers a range of drivers of migration, including economic opportunities, conflict and environmental change. The report highlights the growing importance of climate-related migration and its impact on vulnerable populations. It also examines the social, political and economic consequences of migration, including on migrants' rights, integration and the role of migration policy. The report advocates for a more comprehensive and collaborative approach to managing migration and supporting the well-being of migrants.

2. World Development Report 2023 / The World Bank, 2023, Pages :348
URL: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/18158725-499e-4600-814c-0d0c956aa2a1/content>

The World Bank's World Development Report 2023 focuses on investing in human capital to promote equitable growth. It highlights the importance of education, health, and skills development for sustainable development, especially in low-income countries. The report addresses the challenges posed by technological advances and automation in labor markets, as well as inequalities in access to education and health. It provides policy recommendations to improve investment in human capital, reduce inequality, and build resilience to economic and environmental shocks, with a focus on vulnerable populations.

3. World Migration Report 2024 / International Organization for Migration (IOM). Editor: International rganization for Migration, 2024 Pages : 286

URL: <https://worldmigrationreport.iom.int/msite/wmr-2024-interactive/>

The 2024 World Migration Report, published by the International Organization for Migration (IOM), provides a comprehensive analysis of current migration trends and challenges at the global level. This interactive report examines migration patterns in different regions and countries, highlighting factors driving migration, such as economic opportunities, climate change, conflict, and the impact of global health crises such as COVID-19. It also discusses the social, political, and legal implications of migration, focusing on the challenges faced by migrants, including discrimination, human rights violations, and lack of access to adequate protection in many countries. Furthermore, the report includes case studies on specific migration routes, refugee situations, and the changing role of migration policy. An important aspect of this report is its focus on the growing importance of climate-related migration, highlighting how environmental factors are becoming one of the main drivers of displacement. The report advocates for a more inclusive and effective migration policy and stresses the need for international cooperation and greater consideration of the well-being and integration of migrants.

4. World Social Report 2021 / United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA).

URL: https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2021/05/World-Social-Report-2021_web_FINAL.pdf

The World Social Report 2021 focuses on restoring the social and economic dimensions of sustainable development. It highlights the long-term social consequences of rapid technological change, environmental degradation and demographic shifts. One key theme is youth employment and migration, where the report examines how economic inequality and limited opportunities in developing countries are driving large numbers of young people to seek work abroad. It also examines how aging populations in developed countries are creating gaps in the workforce that can be filled by young migrants. The report advocates for well-managed migration policies, strengthened international

cooperation and investment in human capital to harness the benefits of youth migration for both countries of origin and destination. Overall, it provides strategic recommendations for building resilient and inclusive societies in a post-pandemic world.

5. Infographic: A global overview of human migration / URL: <https://www.statista.com/chart/28351/global-net-per-capita-migration-by-country/>

This infographic presents a global overview of human migration, focusing on net migration per capita by country. It provides a visual representation of migration trends, highlighting the countries with the highest and lowest levels of migration. The data shows variations in migration patterns across regions, showing the impact of economic opportunities, political stability, and social factors on migration flows. The infographic also highlights the role of migration in shaping national demography and economies, with a particular focus on countries experiencing significant inflows or outflows of migrants. This resource offers valuable insights into global migration dynamics, highlighting the diverse factors that influence migration decisions.

6. Labour migration. 20 November 2024.

URL: <https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration-old>

The Migration Data Portal presents a comprehensive analysis of labor migration in a global context, highlighting key trends and statistics on international labor migrants. The portal provides up-to-date information on labor migration dynamics, including data on the number of labor migrants by region of the world, the main directions of migration flows, and socio-economic factors influencing migration processes. Particular attention is paid to the issues of integration of migrants in the labor markets of host countries, protection of their rights, and social security. The resource also highlights the impact of the COVID-19 pandemic on international labor migration and changes in the migration policies of various states. The portal materials are based on official data from the International Organization for Migration (IOM) and other authoritative international organizations, which makes it a reliable source of information for researchers, politicians, and public figures working in the field of migration.

7. How has digital technology changed migrants' lives?

URL: <https://blogrecherche.wp.imt.fr/en/2018/12/20/digital-technology-migrants-lives/>

This article examines the significant impact of digital technologies on the lives of migrants, particularly in terms of communication, access to services and integration into new societies. It highlights that smartphones, social media and mobile applications have become important tools for migrants to stay in touch with family members, find employment opportunities and overcome legal or bureaucratic obstacles. The report also discusses how technology has facilitated remittances, making it easier and more affordable for migrants to send money home. However, it also addresses the digital divide, with many low-income or rural migrants struggling to access reliable technology and the internet. The article highlights the potential of digital tools to improve the lives of migrants, but also calls for greater attention to bridging the digital divide.

8. Future digital Jobs: statistics on growth across income levels by 2030.

.URL: <https://www.matsh.co/en/statistics-on-digital-job-growth-by-income-level/>

This article provides statistical insights into the expected growth of digital jobs across different income levels by 2030. It forecasts significant growth in digital employment, particularly in high-income regions, driven by advancements in technology, automation, and artificial intelligence. The report highlights how digital transformation will create new job opportunities while also reshaping existing roles. It also discusses the challenges of digital inequality, as lower-income regions may face barriers to accessing these opportunities due to gaps in education, skills, and technology infrastructure. The article calls for targeted strategies to bridge these gaps and ensure equitable access to digital job opportunities across income levels.

9. Digitalisation and Labour Migration: The Use of Modern Technology? Challenges and Opportunities.

URL: <https://www.pragueprocess.eu/en/resources/repository/34-briefs/379-digitalisation-and-labour-migration-the-use-of-modern-technology-challenges-and-opportunities>

This report examines the intersection of digitalization and labor migration, focusing on how modern technologies are changing migration patterns and labor markets. It discusses the role of digital tools in improving migration management, expanding access to employment opportunities, and streamlining remittance flows. The report highlights challenges related to digital inequality, such as limited internet access in certain regions and the digital divide. It also identifies opportunities for better migration data collection, policymaking, and better integration of migrants into the workforce. The document emphasizes the need for international cooperation to harness the potential of technology to address their challenges.

10. International Labour Organisation. (2024). International Migrants in the Labour Market : Global Trends and Policy Responses. URL: http://www.un.org.development.desa.pd/files/undesa_pd_2024_international_migration_highlights.pdf

The International Labour Organization (ILO) report provides a comprehensive overview of international labour migration trends, focusing on the economic, social, and gender-related aspects of migrant employment. The report highlights that international migrants made up 4.7% of the global labour force in 2022, with a significant concentration in high-income countries and service sectors. It also emphasizes the higher unemployment rates among migrant workers compared to non-migrants and the persistent gender gap in employment rates. The report advocates for inclusive migration policies aimed at ensuring decent working conditions and social protection for all migrant workers.

Annotation

Zaderko D.S. "Labour migration of youth in the international economy: causes, features and consequences"

Qualifying bachelor's thesis on speciality 292 "International economic relations", 2025.

The work analyzes and formulates the basic concepts and classification of international labor migration, in particular youth. Analyzes theoretical and methodological approaches to the study of external labor migration and identifies the main causes of labor migration in the context of globalization.

The author analyzes global trends in youth labor migration. The author was also able to assess the geography of international labor flows in each region of the world separately. Identifies and analyzes the impact of digitalization and globalization on youth labor migration.

The separate part of the article is devoted to the consequences and prospects of youth labor migration. The socio-economic consequences of youth labor migration for Ukraine were considered. The positive and negative aspects of the impact of labor migration for Ukraine were identified. The author identified aspects of legal regulation of labor migration in Ukraine.

After conducting this research, the author concluded that youth labor migration is a complex and dynamic phenomenon that requires in-depth analysis.

On the basis of the work, the author formulated recommendations for improving tools and mechanisms for improving the management of youth migration processes, in particular the return of Ukrainian youth to their homeland.

Key words: international migration, labor migration, labor flows, brain drain, jobs, highly skilled worker, wages, labor migrant, migration processes.

Year: 2025.

ДОДАТОК В

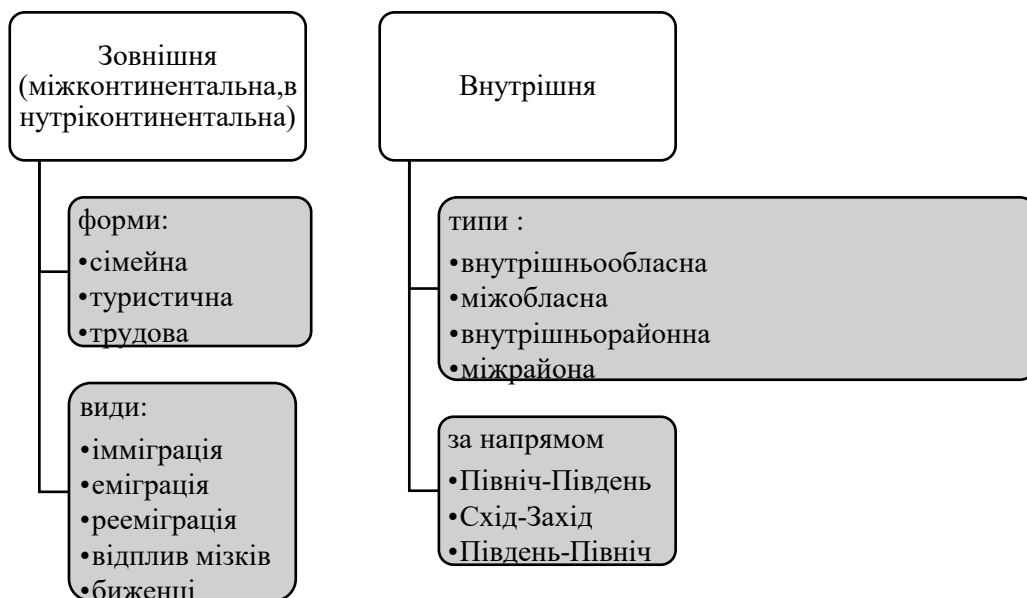

Рис. В.1 - Класифікація міграції за основними критеріями

Джерело: складено автором на основі [20]

Освіта	•люди часто мігрують, щоб здобути вищу або спеціальну освіту, яка недоступна в їхній рідній країні;
Сімейні причини	•вони можуть мігрувати з бажанням возз'єднатися з членами сім'ї, які вже проживають за кордоном;
Небезпека	•війна, стихійні лиха чи насильство змушують молодих людей мігрувати в пошуках безпечніших місць;
Політичні репресії	•люди вимушені покинути свою країну через політичні переслідування або дискримінацію;
Культурні причини	•молодь мігрує за кордон для підтримання культурних зв'язків із родичами чи громадами в іншій країні.

Рис. В.2 - Інші причини міграції молодих людей можуть включати.

Джерело: складено автором на основі [6]

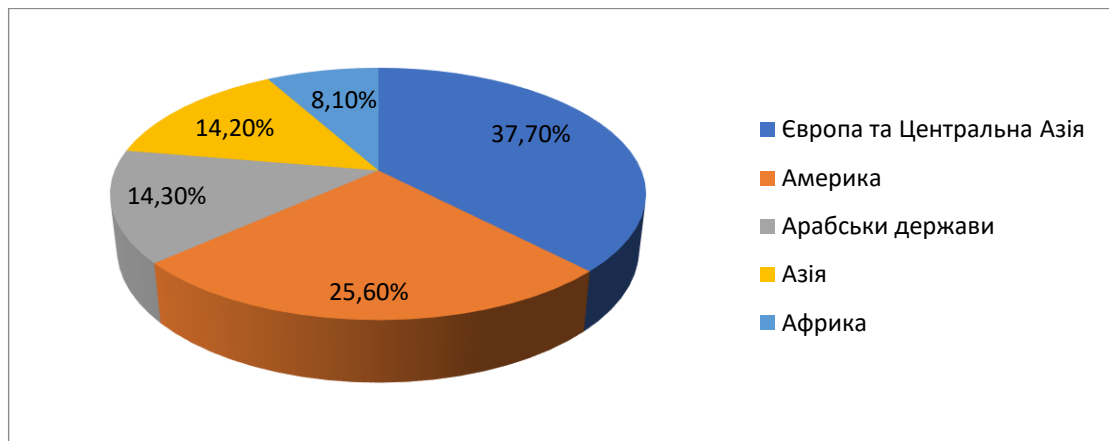

Рис. В.3- Розподіл трудових мігрантів в 2022 році у % за регіонами.

Джерело :складено автором на основі [46]

Таблиця В.1- середня місячна заробітна плата у різних країнах світу

КРАЇНА	ЗАРПЛАТА	ВАЛЮТА	ЧАС	РІК	КУРС ДО USD	ЗАРПЛАТА В USD
ЄВРОПА	2066,0	EUR		12.2022	1.05	2,169.30
ІЗРАЇЛЬ	12853,00	ILS		04.2023	3.60	3,570.28
ІНДІЯ	272,19	INR	ЗА ДОБУ	01.2014	62.00	4,421.06
ІСПАНІЯ	2127,00	EUR		03.2023	1.10	2,339.70
ІТАЛІЯ	2627,00	EUR		12.2022	1.05	2.758.35
АВСТРІЯ	2521,00	EUR		12.2021	1.13	2,849.73
АНГЛІЯ	651,00	GBP	ЗА ТИЖДЕНЬ	05.2023	0.80	3,258.75
БОЛГАРІЯ	1953,0	BGN		03.2023	1.80	1,085.00
БІЛОРУСЬ	1861,00	BYN		05.2023	2.50	744.40
ГРУЗІЯ	1717,00	GEL		03.2023	2.50	686.80
ДАНІЯ	44566,00	DKK		12.2021	6.50	6,853.23
ЕСТОНІЯ	1741,00	EUR		03.2023	1.10	1,915.10
КАЗАХСТАН	342083,00	KZT		01.2023	470.00	727.40
КАНАДА	29,60	CAD	ЗА ГОДИНУ	04.2023	1.35	4,370.37
КИТАЙ	9502,42	CNY		12.2022	6.90	1,377.90
ЛИТВА	1960,00	EUR		03.2023	1.10	2,156.00
МОЛДОВА	11486,00	MDL		03.2023	18.00	638.11
НОРВЕГІЯ	54360,00	NOK		03.2023	10.00	5,436.00
НІМЕЧЧИНА	4100,00	EUR		12.2021	1.12	4,633.00

1	2	3	4	5	6	7
ПОЛЬЩА	7124,00	PLN		03.2023	4.20	1,696.19
ПІВДЕННА КОРЕЯ	4576213,00	KRW		03.2023	1,300.00	3,520.16
США	28,83	USD	ЗА ГОДИНУ	06.2023	1.00	4,613.20
СЛОВАЧЧИНА	1592,00	EUR		05.2023	1.10	1,751.20
ТУРЕЧЧИНА	4040,00	TRY		12.2020	7.00	578.57
УГОРЩИНА	568314,00	HUF		04.2023	350.00	1,623.76
УКРАЇНА	14577	UAN	ЗА МІСЯЦЬ	01.2022	27.00	539,88
ФРАНЦІЯ	3321,00	EUR		12.2021	1.13	3,751.73
ФІНЛЯНДІЯ	3818,00	EUR		03.2023	1.10	4,199.80
ЧЕХІЯ	41265,00	CZK		03.2023	22.00	1,875.68
ФІНЛЯНДІЯ	3818,00	EUR		03.2023	1.10	4,199.80
ЧЕХІЯ	41265,00	CZK		03.2023	22.00	1,875.68
ШВЕЙЦАРІЯ	6712,00	CHF		12.2022	0.92	7,295.65
ШВЕДІЯ	190,00	SEK	ЗА ГОДИНУ	04.2023	10.50	3,142.86
ЯПОНІЯ	32593,00	JPY		05.2023	135.00	2,414.98

Джерело:[30]

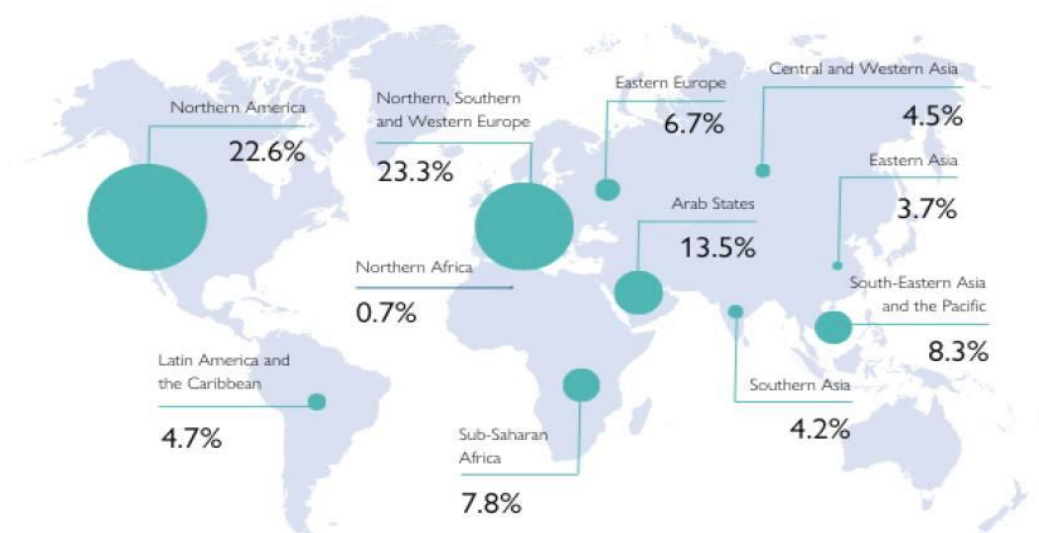

Рисунок В.4 - Розподіл міжнародних трудових мігрантів за регіонами призначення у 2022 році у %.

Джерело: [47]

Таблиця В.2 - Країни, які найбільше приваблюють мігрантів у млн. мігрантів

Країни/роки	1970	2020
США	34.8	50.6
Німеччина	8.9	15.8
Саудівська Аравія	5.3	13.5
Велика Британія	-	9.4
ОАЕ	-	8.7
Франція	6.3	8.5
Канада	5.5	8.0
Індія	6.4	-
Україна	5.5	-

Джерело складено автором на основі[52]

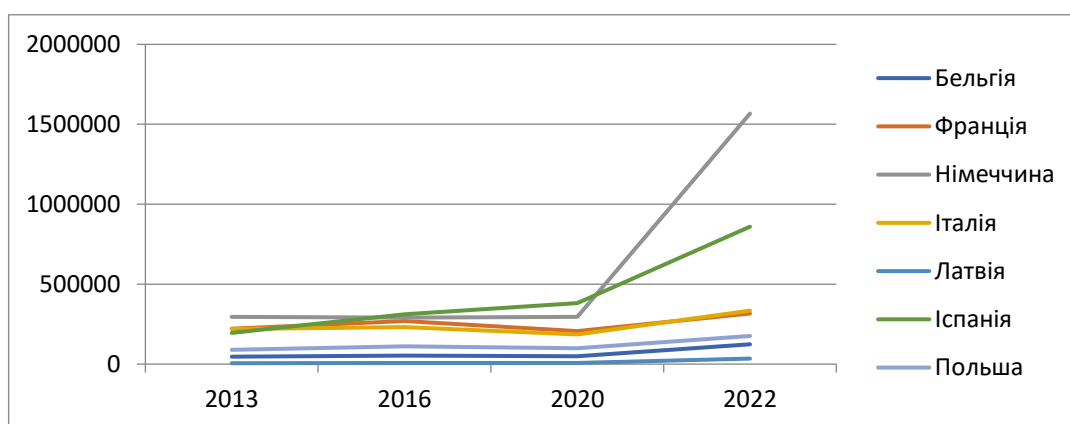

Рис. В.5 -Кількість мігрантів, які прибули до Європи з інших частин світу з 2013-2022рр у млн.

Джерело: складено автором на основі [50]

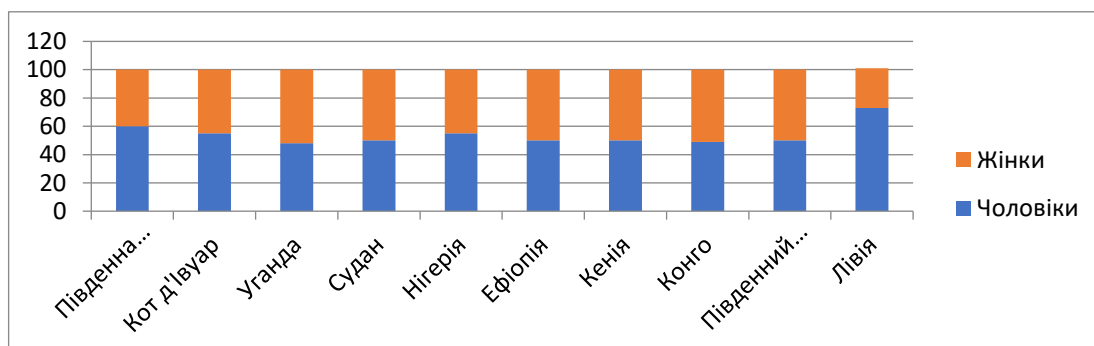

Рис. В.5 - Топ-10 країн африканських країн призначення за статтю у відсотках

Джерело:[63]

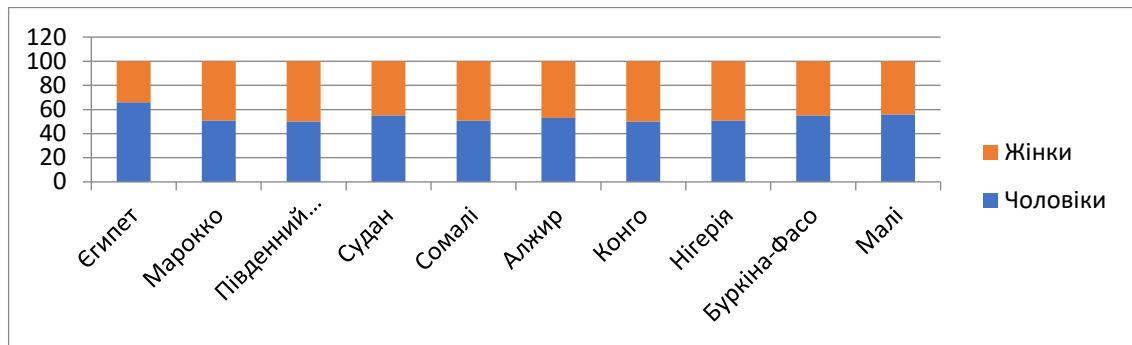

Рис. В.6 - Топ-10 кращих африканських країн походження за статтю у відсотках

Джерело: [63]

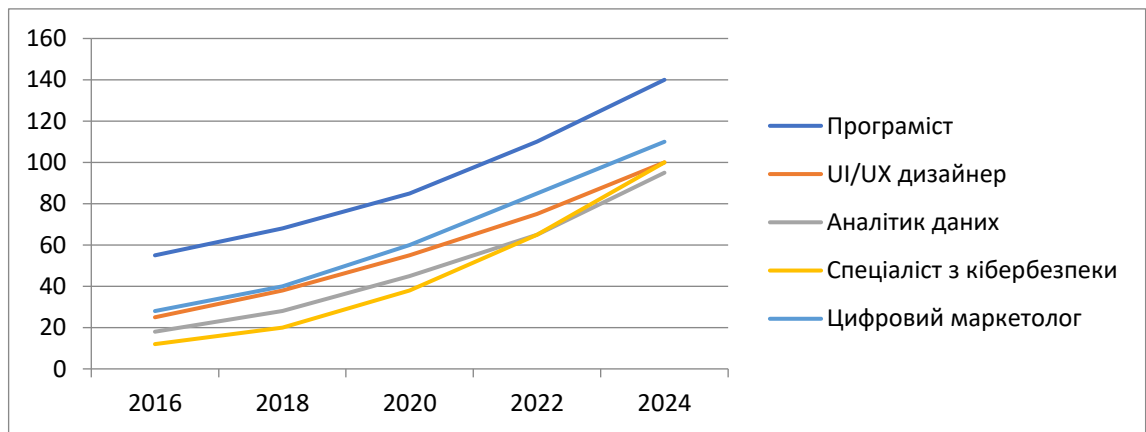

Рис.В.7 - Зростання кількості цифрових професій серед молоді з 2016 по 2024 рік у тис.

Джерело: складено автором на основі [38]

Рис. В.8 - динаміка грошових переказів в Україну з 2014 по 2024 рік у млн. дол. США.

Джерело: створено автором на основі[36]

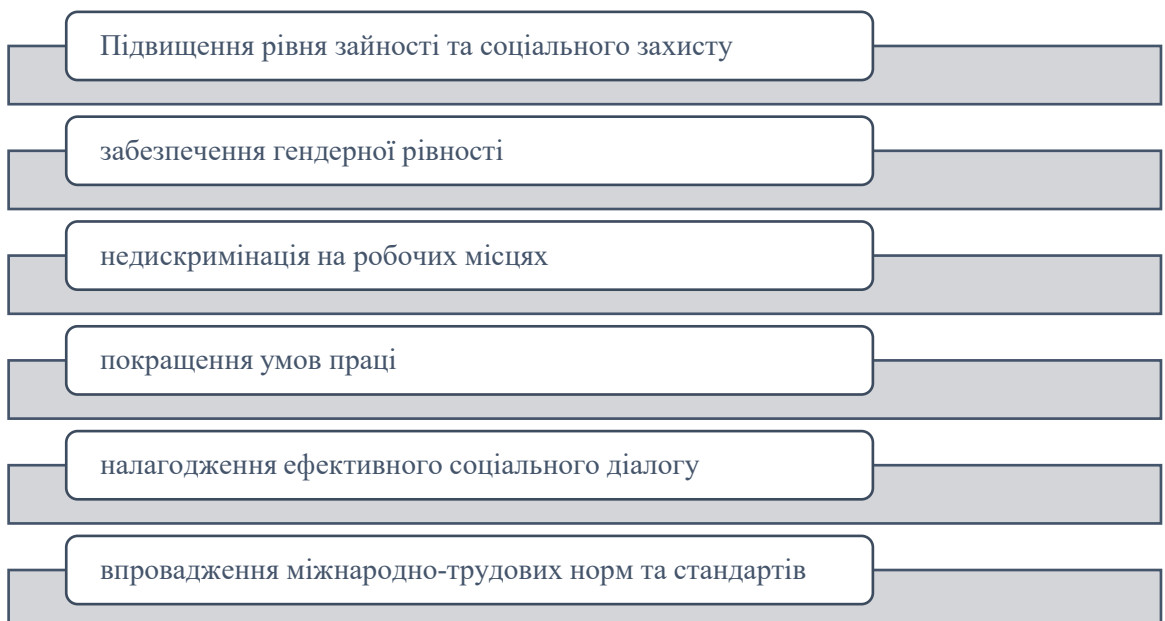

Рис. В.9 - Пріоритетні завдання Міжнародної організації праці в Україні

Джерело: створено автором на основі [21]

Таблиця В.3 - Основні фактори, які могли б утримати молодь від виїзду за кордон з точки зору її намірів після закінчення ВНЗ України, у %.

Опції		Вкажіть основний фактор, який може утримати вас від виїзду за кордон після закінчення навчання							
Що плануєш робити після закінчення навчання?		Висока оплата праці	Гідні умови праці, якості життя в Україні	Вигідні умови для відкриття та ведення бізнесу	Сім'я та друзі	Соціальна та економічна стабільність в Україні	Високий рівень патріотизму	Можливість професійного зростання	Ніщо не може перешкодити нам виїхати
	Здобути другу вищу освіту в Україні	23,48	24,65	26,28	24,75	23,66	29,93	26,39	18,82
	Здобути третій освітньо-науковий рівень вищої освіти(аспірантура)	7,24	7,52	8,37	7,48	9,06	10,22	8,41	5,88
	Продовжити навчання за кордоном	10,35	9,99	11,36	7,55	11,58	8,35	10,88	21,18
	Знайти роботу за фахом навчання за кордоном	25,42	24,40	25,79	20,36	25,92	17,70	25,69	27,06
	Знайти будь-яку роботу за кордоном	15,20	13,97	15,88	12,16	15,77	8,92	14,74	28,24
	Знайти роботу за фахом навчання в Україні	62,61	63,97	61,41	66,47	61,91	71,51	66,36	36,47

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Знайти будь-яку роботу в Україні	29,50	29,46	30,22	31,01	30,37	32,09	30,40	23,53
	Переїхати жити і працювати в інший регіон України, більш безпечний під час війни	9,44	9,73	10,97	9,14	10,23	9,06	10,19	8,24
	Вийзд в інші регіони України на тимчасову роботу без зміни місця проживання	6,08	5,69	6,64	6,19	5,79	6,47	6,02	7,06
	Вийхати за кордон на постійне місце проживання	14,75	13,27	14,92	9,42	16,02	5,76	12,97	38,82
	Нічого не робити	1,88	1,77	2,12	2,16	2,01	2,01	1,85	7,06
	Важко сказати	19,47	19,79	20,21	19,54	19,80	16,55	18,36	17,65

Джерело: створено автором на основі [60]

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет системою Strikeplagiarism:

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

Особливості трудової міграції молоді в міжнародній економіці

Автор

Науковий керівник / Експерт

Задерко Д.С.Пещенко К. А.

підрозділ

кафедра європейської економіки і бізнесу

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

15561

Кількість слів

114259

Кількість символів